document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 1

PREVENTIE VAN ALCOHOL- EN ANDERE DRUGPROBLEMEN

Monitoring van activiteiten

Rapport 2003

Johan Rosiers
Stafmedewerker

Colofon

Layout en druk: TWO by TWO Letter & Beeld n.v.

Verantwoordelijke uitgever:
VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
S. Ansoms - E. Tollenaerestraat 15 - 1020 Brussel
Tel.: 02 423 03 33 - Fax: 02 423 03 34 - vad@vad.be - www.vad.be

© 2004, VAD vzw

Wettelijk depotnummer: D/2004/6030/12

ISBN-nummer: 907718810X

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

INHOUDSOPGAVE

1. PROBLEEMSTELLING EN SITUERING VAN HET PROJECT

In 1996 kreeg VAD van de Vlaamse overheid de opdracht een geïnformatiseerd monitoringsysteem te ontwikkelen. Nadat was gebleken dat het ontwikkelde registratieprogramma Ginger beantwoordde aan de in de jaren '90 gesignaleerde behoefte aan een gesystematiseerd overzicht van preventieactiviteiten, werd het project Ginger omgezet in een structureel aanbod. De 6 aan het begin van het project geformuleerde doelstellingen blijven behouden. Dat zijn de volgende.

- **Zicht krijgen op de gevoerde preventieve activiteiten in de verschillende sectoren**, waarbij dit jaar 3 groepen onderscheiden worden. De vierde groep registrators, CLB-medewerkers, heeft definitief afgehaakt[1]. Zodus blijven nog 3 groepen over, met name de preventieactoren op het lokale, het regionale en het Vlaamse niveau. In die zin is de indeling dezelfde als in het rapport 2001.
  CGG-medewerkers die geen Vlaamse preventieopdracht toegewezen krijgen, worden nog steeds in de groep van het CGG-preventiewerk ingedeeld. Dit omdat hun werk nauwer aansluit bij de regionale preventiedoelen en -strategieën van de CGG's.
- **Het doorzichtig maken van verschillende kanalen en actoren van preventie.** In de periode 1999-2001 bleef het aantal deelnemende registrators stabiel rond 65 hangen. In 2002 steeg dat aantal naar 70. Dit jaar daalt het aantal omwille van het uitvallen van de groep CLB-registrators naar 67. Het gros van de registrators heeft ook de voorbije jaren vrij constant deelgenomen aan de registratie.
- **Het detecteren van noden en hiaten.** Om dit op een betrouwbare manier te kunnen doen, is een voldoende grote deelname van preventieactoren vereist. Met 67 deelnemende registrators kent Ginger een eerder hoge participatiegraad en een goed bereik van de belangrijkste preventieactoren. Bovendien kennen de 3 resterende registratorgroepen een vrij stabiele samenstelling.
- **Het ontwikkelen van een beleidsinstrument dat binnen de eigen organisatie bruikbaar is voor het vastleggen van prioriteiten.** Op basis van de beschikbare verwerkingsmogelijkheden kunnen de registrators een overzicht krijgen van hun uitgevoerde activiteiten. Sinds 2000 wordt het vormingsaanbod van Ginger toegespitst op het kunnen verwerken van de eigen gegevens door de registrator. Bovendien kunnen de registrators hun eigen gegevens toetsen aan de resultaten op provinciaal niveau.

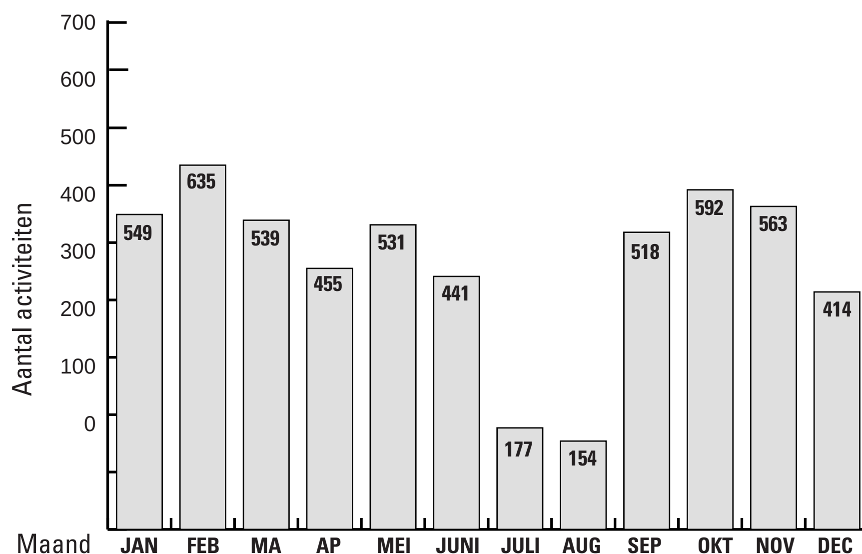
[1] De CLB-registratie verliep via een getrapt systeem waarbij een provinciale registrator alle preventieactiviteiten uit diens provincie verzamelde en in Ginger invoerde. De feedback vanuit VAD (monitoringrapport, resultaten, vormingen, …) volgde de omgekeerde weg, maar raakte blijkbaar zelden tot in de CLB-centra. De centra besteedden veel tijd aan het invullen van de fiches, maar zagen niets terug van het resultaat. De centra waren dan ook niet langer geneigd om aan de registratie deel te nemen.

- **De ontwikkeling van een evaluatieinstrument.** In het onlangs verschenen VAD-evaluatiecahier werd een specifiek hoofdstuk gewijd aan het gebruik van Ginger. In de vormingsmodule over het gebruik van Ginger om de eigen preventiedata te gebruiken ligt het accent op het gebruiken van Ginger voor het evalueren van vooropgestelde doelstellingen.
- **Het uitwisselen van gegevens.** Door het samenbrengen van informatie betreffende preventieactiviteiten krijgt men een zicht op de uitgevoerde drugpreventieactiviteiten. Ook wordt een overzicht gemaakt van de bestaande projecten die lopen op de verschillende niveaus. Dit maakt in de toekomst werkafspraken mogelijk.

De registratie van preventieactiviteiten gebeurt nog steeds aan de hand van 6 standaardcategorieën: sector, detailsector, type, doelgroep, activiteit en detailactiviteit. Deze activiteiten worden in de opbouw van Ginger gekoppeld aan een organisatie, suborganisatie en contactpersoon. Aan het eind van de registratieperiode worden de activiteitengegevens geëxporteerd naar VAD. VAD schrijft op basis van de verwerking van de geëxporteerde data het voorliggende monitoringrapport.

In 2003 werden 5.568 activiteiten geregistreerd door 67 registrators. Aangezien sommige registrators (o.a. De Sleutel en PISAD) activiteiten invoerden voor een heel netwerk is het aantal preventieactoren groter dan het aantal registrators.

Per maand beschouwd krijgen we voor 2003 een volgende verdeling van het aantal activiteiten.

Grafiek 1: aantal activiteiten per maand

De grafiek heeft ongeveer dezelfde vorm als die van de voorgaande registratiejaren: pieken in de maanden zonder (veel) schoolvakanties of examens en dalen waarin deze zich wel voordoen. Enig licht verschilpunt is dat in 2003 in de eerste 2 maanden opmerkelijk meer activiteiten plaatsvonden dan in 2002. Dat komt omdat in 2002 vrij veel registrators pas in de loop van dat jaar aan de registratie deelnamen.

2. METHODE

In 2003 registreerden alle deelnemers met de Ginger 9-versie. Daarin moeten 4 schermen ingevuld worden: de **organisatie** waarmee men de activiteit opzet, de eventuele **suborganisatie** die binnen deze organisatie betrokken partij is, de **contactpersoon** in deze (sub)organisatie en een beschrijving van de **activiteit** aan de hand van het aanduiden van standaardcategorieën. Deze categorieën zijn :

• sector		bv. onderwijs
• detailsector		bv. secundair onderwijs
• type(s)	(maximaal 7)	bv. ASO
• doelgroep(en)	(maximaal 3)	bv. cliëntsysteem (hier: leerlingen)
• activiteit		bv. vorming
• detailactiviteit(en)	(maximaal 7)	bv. informatieoverdracht

Voor de variabele 'type' kan bij een aantal sectoren gekozen worden uit een aantal vaste standaardopties. In het activiteitenblad dienen ook de tijdsduur en de locatie van de activiteit te worden ingevoerd.

In Ginger 9 wordt niet langer een apart scherm voor interne activiteiten gebruikt zodat de gebruikers de ingebouwde verwerkingsmogelijkheden ook kunnen gebruiken voor de interne data. Onder interne activiteit wordt verstaan: (drugpreventie)activiteiten zonder betrokkenheid van derden (voorbereidingen aan de eigen bureau, interne stuur- of werkgroepen, teamvergaderingen, mailings, ...) en activiteiten die niet als drugpreventieactiviteit worden aanzien (het volgen van vormingen, niet-drugspecifieke preventie, bijwonen van een persconferentie, ...).
Interne preventieactiviteiten worden niet in de registratie opgenomen. Enkel preventieactiviteiten met externen komen in aanmerking voor registratie. Het is niet de bedoeling om een volledig dagoverzicht te krijgen van de registrators maar wel om een zicht te krijgen op de aard en de omvang van de preventieactiviteiten met externen uit de sectoren.

Elke deelnemende registrator exporteerde de ingevoerde gegevens met betrekking tot preventieactiviteiten naar VAD. Deze gegevens werden door VAD verwerkt door het gebruik van het statistisch programma SPSS.
Elke registrator heeft een eigen gebruikersidentificatie van 6 letters. Aan de hand van de eerste 3 letters kan worden uitgemaakt bij welke organisatie een registrator hoort, de laatste 3 letters geven de initialen van de gebruiker weer. Zo kan desgevallend een registrator gecontacteerd worden als er een vraag rijst.

In bijlage 1 wordt dieper ingegaan op de categorisering van Ginger. Aan de hand van 3 casussen wordt verduidelijkt hoe het programma opgebouwd is en op welke manier preventieactiviteiten kunnen worden ingevoerd.

In de analyse van de Gingerresultaten worden 4 registratiegroepen afgebakend. Net zoals 2 jaar geleden zijn er in 2003 slechts 3 registratorgroepen, in 2002 waren dat er 4. De reden hiervoor is dat de registrators van de vrije CLB's afhaken in de Gingerregistratie.

In totaal werden de 67 deelnemers ingedeeld in 3 registratorgroepen:

- **Lokale preventiewerkers (13):** Tim Cools (Preventiedienst Geel), Isabel De Dekker (Preventiedienst Boom), Frank Flamey (Preventiedienst Ieper), Eric Fuhlbrügge (Preventieraad Malle-Zoersel), Lisa Geens (Jeugddienst Brasschaat), Tine Lescouhier (Preventiedienst Turnhout), Davina Meuwissen (Preventiedienst Diest), Heidi Pylyser (Jeugddienst Middelkerke), Dominique Roos (PISAD), Ben Van Gilbergen (Preventiedienst Tienen), Björn Van Hamme (Preventiedienst Kortrijk), Veerle Vermeulen (Preventiedienst Schoten) en Linda Vranckx (Preventiedienst Halle).

- **Regionale preventiewerkers (40):** Jeroen Aerts (CAD Limburg), Peter Aertsen (CGG Mechelen), Carlo Baeten (CAD Limburg), Cindy Blokken (CAD Limburg), Karin Borkelmans (CAD Limburg), Malika Boukbir (CAD Limburg), Bernard Bruggeman (provinciale preventiecoördinator Antwerpen), Joke Claessens (Primavera Brussel), Anka De Brucker (CGG Leuven), Gunter De Kinder (CGG Leuven), Sabine De Muynck (CGG Oostende), Francy De Smet (CGG Roeselare), Jan De Smet (Altox Antwerpen), Roos De Venter (CGG Oostende), Ilona Detiège (CAD Limburg), Drughulpverlening (Primavera Brussel), Elke Fonteyne (CAT Gent), Piet François (provinciale preventiecoördinator West-Vlaanderen), Ellen Gibney (CAD Limburg), Jo Haest (Altox Antwerpen), Ingrid Hanot (CAD Limburg), Ben Henot (CGG Roeselare), Ilse Himpe (CGG Roeselare), Patrick Houben (CAD Limburg), Isabel Lamote (CAT Gent), Ilse Lemahieu (CGG Delta Sint-Niklaas), Erik Nysmans (CGG Turnhout), An Schelpe (CAT Gent), Glen Serdons (CAD Limburg), Vicky Sevenhant (CGG Roeselare), Daniël Sikora (CAD Limburg), Goedele Slots (Primavera Brussel), Marc Tack (CAT Gent), Inge Truyen (CGG Turnhout), Sibel Turköglü (CAD Limburg), Like Van Damme (Drugcoördinator VGC Brussel), Marjet Vanderstraeten (CAD Limburg), Nele Van Nevele (CGG Oostende), Eva Van Nieuwenhuysen (CGG Delta Sint-Niklaas) en Wim Vanspringel (Altox Antwerpen).

- **Vlaamse preventiewerkers (14):** Inge Baeten (VAD), Ilse Bernaert (VAD), Mia De Bock (VAD), Else De Donder (VAD), Ilse De Maeseneire (VAD), Wouter Devriendt (VAD), Marijs Geirnaert (VAD), Marie-Claire Lambrechts (VAD), Johan Rosiers (VAD), Jochen Schrooten (VAD), Els

Vandenberghe (VAD), Johan Vandewalle (De Sleutel-Preventie) Tina Van Havere (VAD) en Alex Winderix (Leefsleutels).

Dat er in totaal 67 preventieactoren aan de Gingerregistratie deelnemen, betekent evenwel niet dat het gaat om 67 fulltime-equivalenten. Immers, een aantal van hen is niet full-time tewerkgesteld en een aantal is niet uitsluitend rond alcohol- en drugpreventie werkzaam.

Vergelijken we de verhoudingen tussen de registratorgroepen met die van de voorgaande jaren, dan valt op dat het aantal lokale preventiewerkers dat aan de Gingerregistratie deelneemt sterk daalt. In 2002 namen 21 lokale actoren deel, tegenover 13 in 2003. Voor een aantal van hen is er een valabele reden. 1 gewezen lokale preventiewerker werd na een reorganisatie toegevoegd aan het CGG-preventiewerk en is nu dus te vinden bij de groep regionale preventiewerkers. In 2 andere gemeenten werden de preventieactiviteiten gecentraliseerd bij 1 persoon in plaats van een registratie door meerdere afzonderlijke personen. Voorts namen preventiewerkers uit 5 verschillende gemeenten niet langer deel aan de registratie. Hopelijk gaat het om een tijdelijke uitval. De voor eind 2004 geplande Gingerevaluatie zal allicht meer duidelijkheid scheppen over de redenen.
Het aantal regionale preventiewerkers steeg van 32 naar 40. Op 3 provinciale drugcoördinatoren na gaat het om registrators uit een CGG. Voor de groei van deze groep kunnen 3 redenen aangehaald worden:

- de groep CGG-preventiewerkers werd verder uitgebreid;
- deze groep bleef bespaard van computerproblemen;
- er was zo goed als niemand die niet deelnam.

De groep Vlaamse registrators bleef net als de voorgaande jaren stabiel.

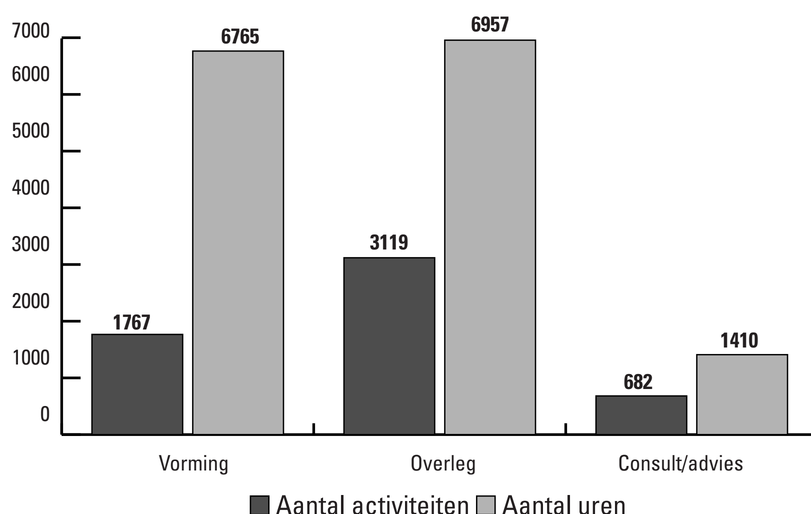
Ondanks de daling van het aantal registrators neemt het aantal geregistreerde activiteiten toe. Dat komt omdat in vergelijking met 2002 meer registrators voor het hele jaar registreerden. 59 van de 67 registrators (88,1%) hebben zowel voor het eerste semester als voor het tweede semester van 2003 de gegevens naar VAD geëxporteerd. In 2002 lag dat aandeel op 71,4%. 4 registrators leverden enkel gegevens van het eerste semester aan. Bij 2 van deze registrators ligt de verklaring in het feit dat zij in het eerste semester het preventiewerk verlieten. Eveneens 4 registrators exporteerden enkel voor de tweede semester Gingerdata. 2 van hen begonnen pas in de loop van het eerste semester hun activiteiten als preventiewerker.

Door het wegvallen van de CLB-registrators zijn er weer 3 registratorgroepen. Dat op zich heeft enige invloed op de vergelijkbaarheid van de cijfers. Immers, deze groep voerde quasi uitsluitend activiteiten uit in de onderwijssector. Daar zal in de analyse en in de interpretatie van de resultaten rekening mee worden gehouden.

De eerste exportfile bereikte VAD op 17 december 2003, de laatste op 11 maart 2004.

3. ALGEMENE BESPREKING VAN DE GEGEVENS

In totaal werden 5.882 activiteiten ingediend bij VAD. Na foutencontrole bleken 5.568 activiteiten bruikbaar. Activiteiten die niet in de verwerking werden opgenomen waren vooral activiteiten die buiten de registratieperiode vielen en activiteiten die niet onder drugpreventie te klasseren zijn (hulpverlening, interne activiteiten, e.d.). De uitvalsgraad ligt met 5,3% ongeveer even hoog als de voorbije jaren (2002: 6,3%; 2001: 5,7%; 2000: 7,0%).
In 2003 namen 67 preventiewerkers aan de Gingerregistratie deel. Deze werden als volgt ingedeeld: 13 lokale preventiewerkers (1.243 activiteiten), 40 regionale preventiewerkers (3.614 activiteiten) en 14 Vlaamse preventiewerkers (711 activiteiten). In vergelijking met 2002 zijn de verhoudingen tussen de groepen duchtig dooreen geschud[2]: het aandeel van de lokale actoren zakt van 36,3% in 2002 naar 22,3% nu. Dat van de regionale actoren stijgt van 48,4% naar 64,9%. Deze evoluties hebben vooral te maken met het sterk dalende aantal lokale registrators en de sterke toename van het aantal CGG-registrators in de groep regionale actoren. Het aandeel van de Vlaamse actoren daalt licht van 15,3% naar 12,8%.

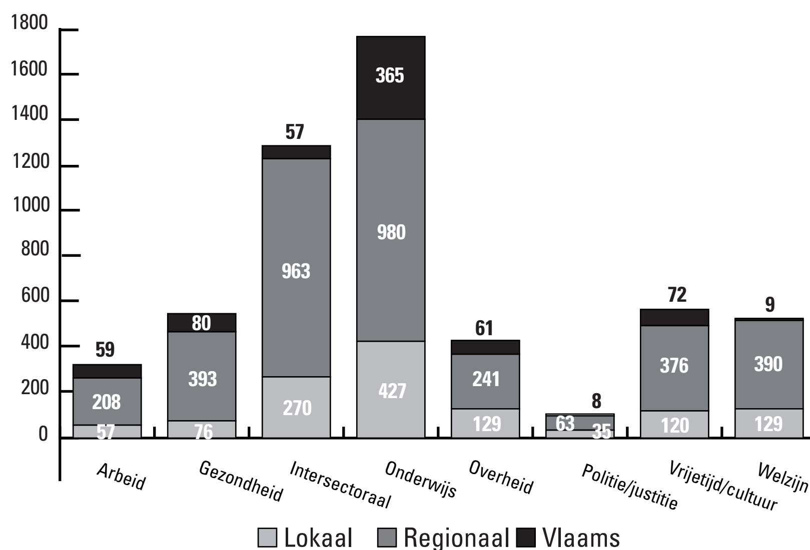
Grafiek 2: activiteiten per soort, naar aantal en naar tijdsinvestering

[2] Om voor elke registratorgroep de aandelen van 2002 en 2003 te kunnen vergelijken, werd het aandeel van 2002 herberekend. De groep CLB-registrators werd in de resultaten weggelaten. Hierdoor liggen de hier vermelde aandelen van 2002 iets hoger dan die die in het monitoringrapport 2002 staan.

De totale tijdsinvestering voor alle activiteiten bedraagt 15.132 uur. Dat is een stuk meer dan in de 2002 (12.683 uur). Aangezien het aantal activiteiten ook duidelijk steeg, is dit niet onverwacht. Toch is de stijging van de totale tijdsinvestering (+19,3%) groter dan die van het aantal activiteiten (+5,6%). Dat betekent dat de gemiddelde tijdsinvestering per activiteit ook duidelijk toeneemt. Laten we eens kijken of dat voor elke soort activiteit geldt.
De 1.767 vormingsactiviteiten namen samen 6.765 uur in beslag. Dat betekent dat een vormingsactiviteit gemiddeld 3 uur en 50 minuten duurt. Dat is 32 minuten meer dan in 2002. 1.410 uur werd besteed aan 682 consult- en adviesactiviteiten, wat neerkomt op een gemiddelde van 2 uur en 4 minuten. Dat is 29 minuten meer dan in 2002. Overleg telde 3.119 activiteiten, goed voor een totale tijdsinvestering van 6.957 uur. Hiermee ligt de gemiddelde duur per overlegactiviteit iets hoger dan in 2002: 2 uur en 14 minuten tegenover 2 uur en 4 minuten. De stijging van de gemiddelde tijdsduur is dus in alle activiteiten aantoonbaar.

Het aandeel overlegactiviteiten blijft op zijn vertrouwde golfbeweging rond de 50% voortdrijven. In 2003 ligt het aandeel op 56,0%. In de vorige jaren was dat 50,3% (2002), 54,8% (2001), 48,8% (2000) en 54,4% (1999). Als we naar de tijdsinvestering gaan kijken, maakt overleg 46,0% van het totaal aantal uren uit. In 2002 was dat 43,1%.
Vormingsactiviteiten maken in 2003 31,7% van het totaal aantal activiteiten uit. Dat is iets minder dan vorig jaar (33,8%). Wat het aandeel in de totale tijdsinvestering betreft, komt vorming in 2003 uit op 44,7%, eveneens een lichte daling ten opzichte van 2002 (46,4%).
Consult/advies is goed voor 12,2%, wat een stuk minder is dan in 2002 (15,9%). Inzake tijdsinvestering neemt consult en advies nu 9,3% in, wat een lichte daling is (10,5% in 2002). Dat het aandeel van consult- en adviesactiviteiten kleiner werd, is te verklaren door de uitval van de CLB-registrator in 2003. Zoals reeds in het vorige monitoringrapport aangegeven, is het al dan niet deelnemen van deze registratorgroep de hoofdverklaring voor de fluctuaties in het aandeel van deze activiteitssoort.

3.1. SECTOR

Grafiek 3: aantal activiteiten per sector per registratorgroep

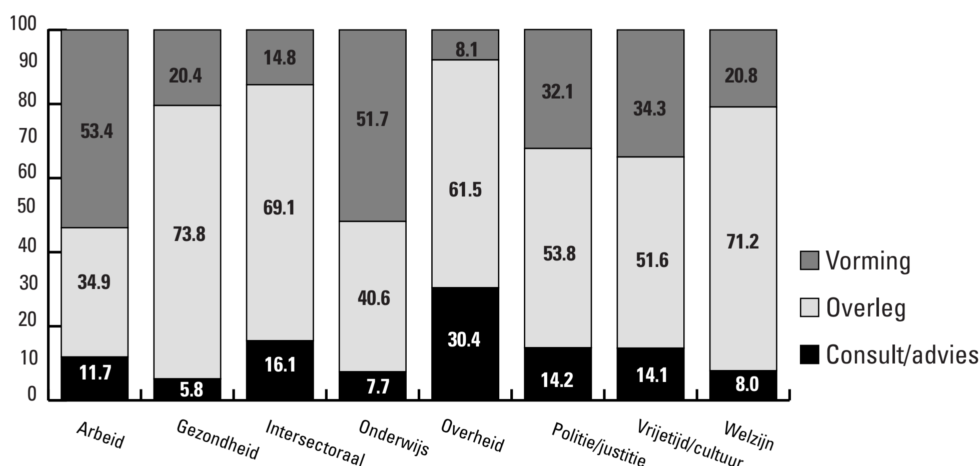
Grafiek 3 toont de verdeling van preventieactiviteiten over de 8 sectorcategorieën. Al bij al zijn er in vergelijking met 2002 beperkte verschillen op te merken. Enkel de sectoren arbeid en onderwijs kennen een sterker verschil.

Onderwijs blijft met 31,8% de meest bereikte sector. Toch is dit het laagste aandeel van de laatste jaren. Je moet al tot 1999 teruggaan om een vergelijkbaar aandeel te vinden (toen 31,5%). In 2002 lag het aandeel van de onderwijssector op 34,1%. De reden voor de achteruitgang is te wijten aan de uitval van de CLB-registrators, een groep die bijna uitsluitend in de onderwijssector actief was.
Na 3 opeenvolgende stijgingen ziet intersectorale samenwerking zijn aandeel voor het eerst stagneren: 23,2% in 2003 tegenover 23,8% in 2002. Als we het gemiddelde aantal sectoren per intersectorale samenwerkingsactiviteit bekijken, ligt dat op 2,8. Dat is iets hoger is als 2002 (2,5). Dat lijkt een logische opbouw van het proces zoals dat in het VAD-concept ‘Lokaal beleid: schakel jezelf in’ opgevat is. Eerst komt de structurele uitbouw van intersectoraal overleg en nadien volgt de uitbreiding van het aantal deelnemende partners aan dit overleg.
Alweer komt geen van de andere sectoren wezenlijk boven een aandeel van 10% uit.

De vrijetijds- en cultuursector neemt met 10,2% nog net de horde van de 10%. In 2002 lag het aandeel op 9,3%. Ook de voorgaande jaren lag het net onder 10%. Alleen in 2000 lag het met 8,3% iets lager.
De sector gezondheid behoudt zijn aandeel rond 10% (9,9% in 2003 tegenover 9,7% in 2002). Het ziet er dus naar uit dat het hogere aandeel in 2001 (14,1%) eerder een korte opflakkering was.
Na een sterk wisselvallig verloop in de voorgaande jaren lijkt het aandeel van de welzijnssector zich te stabiliseren. Dit jaar ligt het op 9,5%, wat iets meer is dan in 2002 (9,0%).
De sector overheid blijft ook dit jaar rond een aandeel van 8% zweven, op 7,7% om exact te zijn. Dat is iets minder dan de 8,5% uit 2002.
Een sector die in 2003 verrijst, is de arbeidssector. Nadat deze sector zich de voorgaande jaren aan de 5%-drempel vastklampte, duikelde het aandeel in 2002 naar 3,4%. Een deel van de verklaring hiervoor lag in het feit dat 1 van de belangrijke preventieactoren in de arbeidssector in 2002 de Gingerdata niet kon exporteren. Deze persoon neemt in 2003 weer volwaardig deel en het resultaat is navenant (5,8%).
De sector politie en justitie blijft met een aandeel van 1,9% veruit de minst bereikte sector en duikelt nu voor het eerst onder 2%. In 2002 lag het aandeel op 2,4%.

3.2. SOORT ACTIVITEITEN PER SECTOR

In de algemene resultaten van 2003 maakt overleg 56,0% (n=3.119) uit van alle geregistreerde preventieactiviteiten. 31,7% van de activiteiten bestaat uit vorming (n=1.767). Consult/advies is goed voor 12,2% van de activiteiten (n=682). Maar tussen de sectoren onderling zijn er grote verschillen in de verhouding tussen de soorten activiteit.

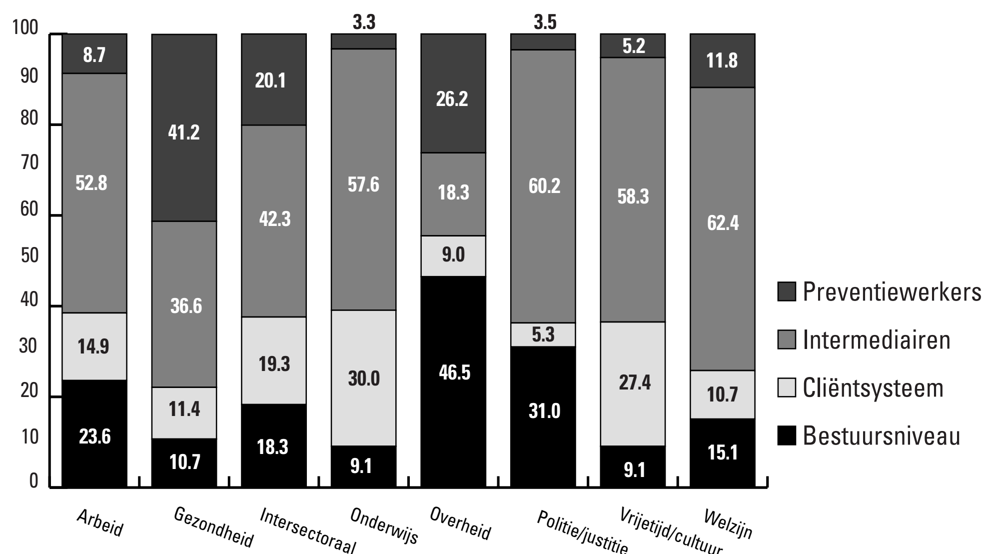
Grafiek 4: procentueel aandeel activiteiten per sector

Net zoals dat in het totaalbeeld het geval is, is overleg de voornaamste activiteit in de meeste sectoren. In de sectoren gezondheid (73,8%) en welzijn (71,2%) en in intersectorale samenwerking (69,1%) is overleg de speeractiviteit. Ook in de overheidssector (61,5%) ligt het aandeel overleg boven het totale aandeel. In de sectoren politie en justitie (53,8%) en vrijetijd en cultuur (51,6%) maakt overleg iets meer dan de helft van alle activiteiten uit. In de 2 overige sectoren komt overleg merkelijk minder voor: overheid (40,6%) en arbeid (34,9%).
Net zoals het algemene aandeel van overleg stijgt (van 50,3% naar 56,0%), stijgt het aandeel van overleg in de meeste sectoren. De stijging is het sterkst in de sectoren onderwijs en welzijn. Tegen de tendens in daalt het aandeel van overleg in de sectoren arbeid en politie en justitie.

Vormingsactiviteiten komen globaal genomen in bijna 1 op de 3 activiteiten voor. Bekijken we de verhoudingen per sector, dan valt op dat vorming in enkele sectoren relatief sterker aan bod komt. In 2 sectoren komt het zelfs in de meerderheid van de activiteiten voor: in de arbeidssector (53,4%) en in de onderwijssector (51,7%). Voor de onderwijssector betekent dat in vergelijking met 2002 een lichte achteruitgang, voor de arbeidssector stijgt het aandeel met 10%.
In de sectoren vrijetijd en cultuur (34,3%) en politie en justitie (32,1%) komt vorming even vaak als algemeen voor. Voor de sector politie en justitie is dat zo goed als een status quo, in de vrijetijds- en cultuursector is dat een stijging van bijna 10%.
Voor de andere sectoren ligt het aandeel vormingsactiviteiten een stuk onder het algemene aandeel. De sectoren welzijn (20,8%) en gezondheid (20,4%) komen rond de 20% uit. Voor eerstgenoemde sector is dat een duidelijke achteruitgang, voor laatstgenoemde een lichte vooruitgang.
Vorming komt in 14,8% van intersectorale samenwerking voor, wat iets minder is dan vorig jaar. Activiteiten in de overheidssector omvatten eerder zelden vorming (8,1%). Dat is een verlies van bijna 4%.

Consult en advies is algemeen goed voor zowat 1 op de 8 activiteiten. Consult- en adviesactiviteiten komen opmerkelijk vaker voor in de sector overheid (30,4%). Dat is iets meer dan in 2002.
Ook in intersectorale samenwerking (16,1%) komt consult en advies vaker dan gemiddeld voor. Nochtans daalt het aandeel van deze activiteiten lichtjes ten opzichte van het voorgaande jaar. In de sectoren politie en justitie (14,2%) en vrijetijd en cultuur (14,1%) ligt het aandeel nog net boven het gemiddelde. In beide sectoren stijgt het aandeel licht.
In de arbeidssector ligt het aandeel met 11,7% ongeveer even hoog als het algemene aandeel. Dat is in vergelijking met 2002 een daling met bijna 4%.
In de 3 overige sectoren ligt het aandeel consult- en adviesactiviteiten een stuk onder de 10%. Dat geldt dus voor de sectoren welzijn (8,0%), onderwijs (7,7%) en gezondheid (5,8%). Voor elk van deze sectoren is het aandeel van consult en advies fors gedaald, namelijk met minstens 5%. Het aandeel is in de gezondheidssector zelfs meer dan gehalveerd.

3.3. VERDELING VAN DE DOELGROEPEN PER SECTOR

Grafiek 5: aandeel doelgroepen per sector

Als vanouds zijn, algemeen genomen, intermediairen met 49,2% veruit de belangrijkste doelgroep. Meer nog, dat aandeel ligt een stuk boven dat van de vorige jaren. In 2002 lag dat aandeel op 41,6%. Ook per sector bekeken zien we dat intermediairen vrijwel overal aanzienlijk bereikt worden. In 4 sectoren ligt het aandeel zelfs rond 60%: welzijn (62,4%), politie en justitie (60,2%), vrijetijd en cultuur (58,3%) en onderwijs (57,6%). In de arbeidssector ligt het aandeel net boven de helft (52,8%). Vooral in de overheidssector (18,3%) ligt het aandeel van deze doelgroep beduidend lager dan gemiddeld. Het aandeel intermediairen kent in zowat alle sectoren een duidelijke stijging, behalve in intersectorale samenwerking (status quo) en in de overheidssector, waar een duidelijke teruggang is vast te stellen.

De doelgroep cliëntsystemen is in 2003 goed voor een aandeel van 20,4%. Dat is een beduidende daling in vergelijking met 2002 (27,0%). Het aandeel ligt daarmee zelfs lager dan in het daljaar 2001 (22,7%). Cliëntsystemen worden nog steeds het sterkst bereikt in de sectoren onderwijs (30,0%) en vrijetijd en cultuur (27,4%), maar in beide sectoren kent het aandeel van deze doelgroep een opmerkelijke daling (telkens meer dan 10% minder). In de sector arbeid kent de doelgroep cliëntsystemen dan weer een duidelijke stijging, van 8,8% in 2002 naar 14,9% in 2003.

Het bestuursniveau heeft in 2003 een aandeel van 16,2%, wat iets minder is dan vorig jaar (18,0%). Deze doelgroep wordt duidelijk sterker bereikt in de overheidssector (46,5%). Dat is 8% meer dan in 2002. Ook in de sectoren poli-

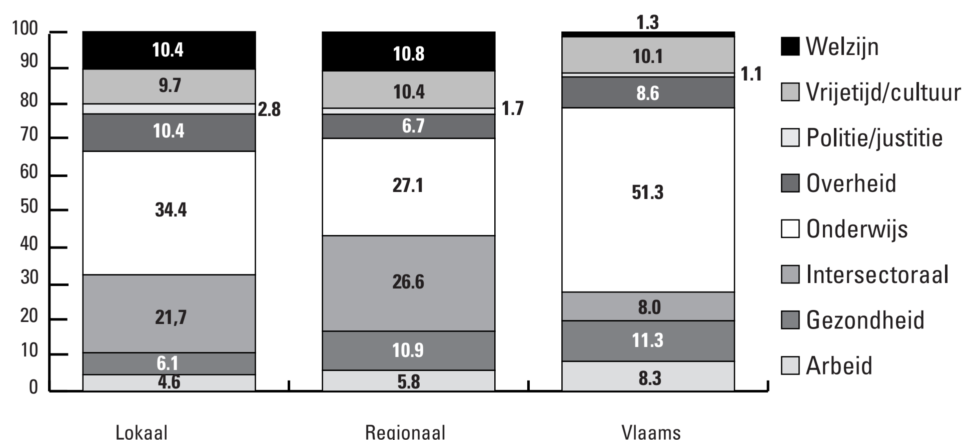
tie en justitie (31,0%) en arbeid (23,6%) ligt het aandeel van het bestuursniveau duidelijk hoger dan algemeen. Nochtans kent in laatstgenoemde sector de doelgroep bestuursniveau een duidelijke daling, komende van 35,8%. De sectoren gezondheid (10,7%), onderwijs (9,1%) en vrijetijd en cultuur (9,1%) kennen de laagste participatiegraad voor de doelgroep bestuursniveau. Voor elk van deze sectoren is het aandeel met enkele procenten gedaald.

Preventiewerkers blijven met 14,1% op het zelfde peil als in 2002 (13,4%)[3]. Zij zijn nog steeds een belangrijkere doelgroep in de sectoren gezondheid (41,2%) en overheid (26,2%), alsook in intersectorale samenwerking (20,1%). Nochtans kent geen van deze sectoren een duidelijke stijging van het aandeel. De overheidssector kent zelfs een vrij sterke daling, van 32,9% naar 26,2%.
De andere sectoren liggen onder het algemene gemiddelde. De sectoren vrijetijd en cultuur (5,2%), politie en justitie (3,5%) en onderwijs (3,3%) komen zelfs niet (wezenlijk) boven de 5% uit. Niet toevallig zijn dat sectoren met een hoog aandeel intermediairen. Immers, in deze 3 sectoren zijn (zo goed als) geen professionele preventiewerkers in de alcohol- en drugthematiek actief. Wel bezitten deze sectoren een groot potentieel aan intermediairen die in contact staan met belangrijke doelgroepen in preventie (uitgaanswereld, jongeren, …).

3.4. VERDELING PER REGISTRATORGROEP

3.4.1. Bereik van sectoren

Laten we eerst kijken naar het bereik van de sectoren per registratorgroep.

Grafiek 6: aandeel activiteiten per sector per registratorgroep

(Kleurgrafiek, p. 87)

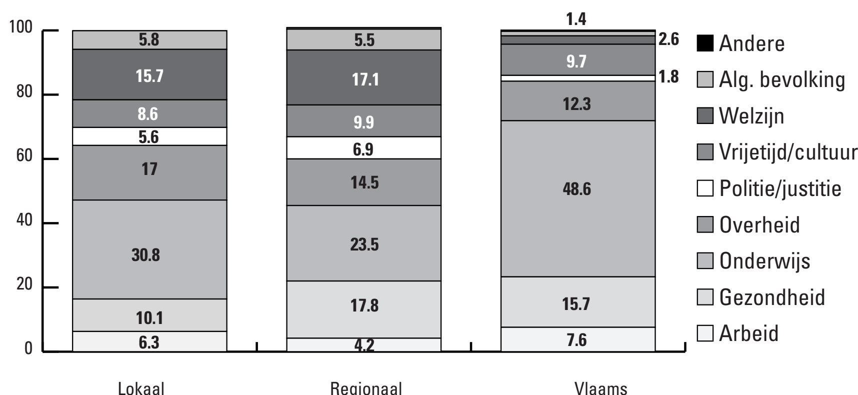
[3] Het aandeel activiteiten waarin preventiewerkers als doelgroep bereikt wordt, ligt in werkelijkheid hoger, aangezien zij enkel als preventiewerkers benoemd worden als de activiteit dan ook uitsluitend uit de doelgroep preventiewerkers bestaat. Van zodra er naast preventiewerkers een andere doelgroep vertegenwoordigd is, worden de preventiewerkers als doelgroep ‘intermediairen’ geregistreerd.

De activiteiten van lokale preventieactoren situeren zich in de eerste plaats in de sector onderwijs (34,4%) en in het kader van intersectorale samenwerking (21,7%). Voor onderwijs is dat een stijging met 2% in vergelijking met vorig jaar, voor intersectorale samenwerking gaat het om een duidelijke daling: van 29,5% in 2002 naar 21,7% nu. Daarmee ligt het aandeel van intersectorale samenwerking terug in dezelfde grootteorde als in 2001.
De sectoren welzijn (10,4%), overheid (10,4%) en vrijetijd en cultuur (9,7%) situeren zich rond 10%. Welzijn stijgt met 2%, overheid ziet zijn aandeel met bijna 3% stijgen. De daling van het aandeel vrijetijds- en cultuursector houdt aan: van 13,5% naar 9,7%. Komende van 20,1% in 2000 is het aandeel op 4 jaar tijd gehalveerd.
De sectoren gezondheid (6,1%) en arbeid (4,6%) blijven hangen rond 5%. In vergelijking met vorig jaar is dat voor laatstgenoemde sector een stijging van bijna 4%, voor eerstgenoemde sector komt er bijna een procentje bij.

De regionale preventiewerkers voeren in de eerste plaats preventieactiviteiten uit in het onderwijs (27,1%) en in het kader van intersectorale samenwerking (26,6%). Het aandeel van de onderwijssector kent een duidelijke stijging (van 20,4% naar 27,1%). Het aandeel van intersectorale samenwerking is stabiel gebleven.
Ook in deze registratorgroep situeren 3 sectoren zich rond 10%: gezondheid (10,9%), welzijn (10,8%) en vrijetijd en cultuur (10,4%). Welzijn en gezondheid verliezen hiermee bijna 3%, de sector vrijetijd en cultuur stijgt even sterk. De vrijetijds- en cultuursector is daarmee aan een opmerkelijke remonte bezig: van 3,7% in 2001 over 7,3% in 2002 naar de huidige 10,4%.
Een andere 'verliezer' is de overheidssector: van 10,8% naar 6,7%. De arbeidssector klimt met een procentje naar 5,8%.

De resultaten van de Vlaamse preventieactoren werden vorig jaar duchtig door elkaar geschud, maar kennen nu een opvallende stabiliteit. Het aandeel van de meeste sectoren verandert amper in vergelijking met 2002. Onderwijs blijft duidelijk de belangrijkste sector, met 51,3%. Dat is nog 3,5% meer dan vorig jaar. Wetende dat De Sleutel-Preventie en Leefsleutels in de groep Vlaamse preventieactoren zitten, is het hoge aandeel van de onderwijssector op zich geen verrassing.
Op de amper bereikte sectoren welzijn (1,3%) en politie/justitie (1,1%) na bevinden de andere sectoren zich rond de 10%. Als we vergelijken met 2002 zit ook daar weinig beweging in. We moeten de evoluties al wat uitvergroten om de voornaamste op te sommen: zowel overheid (van 11,1% naar 8,6%) als gezondheid (van 13,4% naar 11,3%) komen iets minder aan bod.

Bij 'intersectorale samenwerking' moet de registrator aangeven welke sectoren hieraan deelnemen. Als we de resultaten per sector bekijken, met uitsplitsing van 'intersectorale samenwerking', krijgen we volgende verdeling.

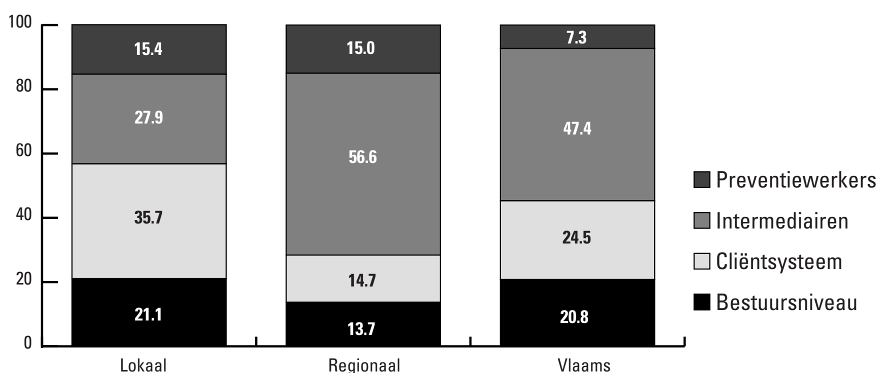
Grafiek 7: aandeel activiteiten per sector, uitgezuiverd voor intersectorale samenwerking, per registratorgroep

(kleurgrafiek, p. 87)

Een vergelijking tussen deze grafiek en de vorige grafiek toont aan dat het aandeel van enkele sectoren enigszins verandert, maar dat er in de verhoudingen tussen de registratorgroepen weinig verandert. 2 sectoren zien algemeen hun aandeel beduidend stijgen: gezondheid en overheid. Dat zijn uiteraard de sectoren die het meest in intersectorale samenwerking worden betrokken. Dat geldt ook voor de welzijnssector, maar de stijging komt alleen bij de groepen lokale en regionale actoren duidelijk uit de verf en niet bij de Vlaamse actoren. De onderwijssector komt wat minder aan bod bij lokale en regionale preventieactoren, bij de Vlaamse actoren blijft het aandeel gelijk. Politie en justitie komt nu ook duidelijker aan bod.

3.4.2. Bereik van doelgroepen

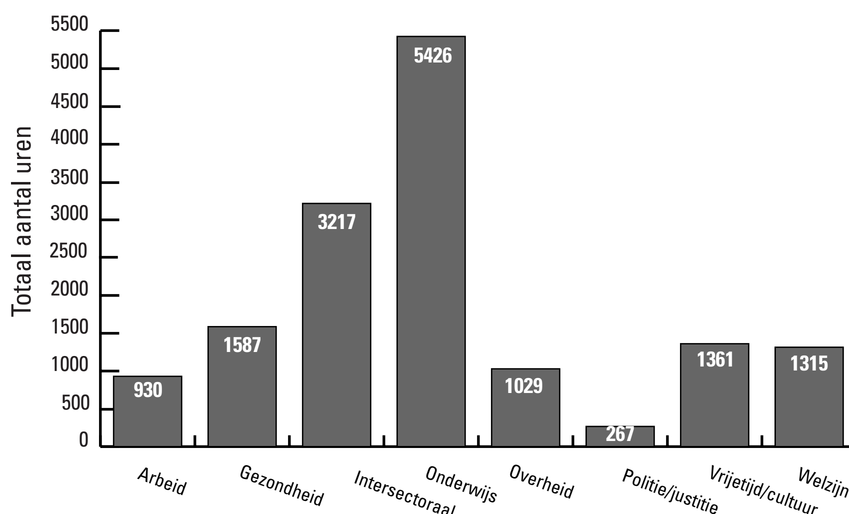
Laten we vervolgens het bereik van doelgroepen per registratorgroep onder de loep nemen.

Grafiek 8: procentueel aandeel activiteiten die elke registratorgroep naar de verschillende doelgroepen uitvoert

Als we de verhouding tussen de doelgroepen vergelijken voor de registratorgroepen, dan zien we dat regionale preventieactoren sterker de doelgroep intermediairen bereiken en minder sterk de doelgroepen cliëntsysteem en bestuursniveau. Lokale actoren bereiken relatief meer cliëntsystemen en bestuursniveau en opvallend minder intermediairen. Vlaamse actoren bereiken vooral intermediairen en verhoudingsgewijs iets meer cliëntsystemen en het bestuursniveau en minder de preventiewerkers.
Bekijken we de evolutie tussen 2002 en 2003, dan zien we dat de verschuivingen per registratorgroep grotendeels zijn terug te brengen tot de algemene evoluties. Zo neemt het belang van intermediairen voor alle registratorgroepen toe en dat van cliëntsystemen (behalve bij regionale actoren) en het bestuursniveau (behalve bij lokale actoren) af. De doelgroep preventiewerkers blijft in alle 3 de registratorgroepen vrij stabiel.

3.5. TIJDSINVESTERING VAN DE GEREGISTREERDE ACTIVITEITEN

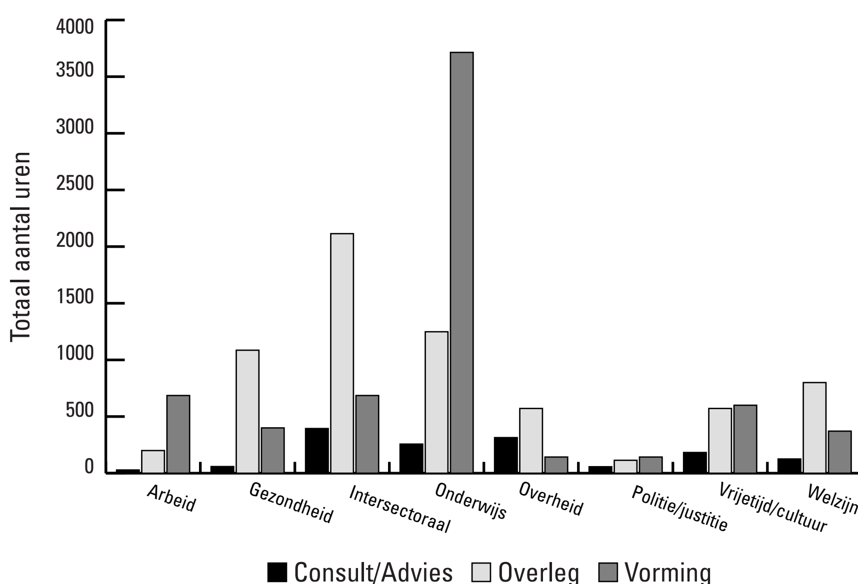

Grafiek 9: tijdsinvestering in uren per sector

In totaal namen de geregistreerde activiteiten 15.132 uur in beslag. Dat is bijna 20% meer dan in 2002. Die stijging is duidelijk sterker dan de stijging van het aantal registratieactiviteiten. De gemiddelde duur per activiteit ligt dus hoger dan vorig jaar. Daarmee wordt de trend van de laatste jaren duidelijk omgebogen. Tussen 1999 en 2002 daalde de gemiddelde tijdsinvestering per activiteit stelselmatig van 2 uur en 47 minuten naar 2 uur en 24 minuten. In 2003 klimt de gemiddelde waarde (2 uur en 43 minuten) weer naar de waarde van 1999. De in het vorige monitoringrapport aangehaalde redenen voor de dalende trend zijn nu ook de hoofdredenen voor de nieuwe stijging:
- het veranderende aandeel van de minder tijdsintensieve consult- en advies-

activiteiten (tussen 2002 en 2003 gezakt van 15,9% naar 12,2%);
- de veranderende gemiddelde duur per soort activiteit (in 2003 steeg de gemiddelde tijdsduur per activiteit voor alle 3 activiteitssoorten).
Inzake tijdsinvestering blijft de onderwijssector ver boven de andere sectoren uitsteken. Intersectorale samenwerking blijft met 3.217 uur op de tweede plaats staan. Toch ligt de stijging van de tijdsinvestering voor beide sectoren onder het algemene gemiddelde.
In 2 sectoren stijgt de tijdsinvestering amper of niet: overheid (+4,9%) en politie en justitie (-2,7%). Niet toevallig zijn dat de sectoren met in 2003 minder activiteiten dan in 2002.
Duidelijke stijgers inzake gemiddelde tijdsinvestering per activiteit zijn de sectoren welzijn (+25,5%), gezondheid (+33,0%) en vooral de sector arbeid (+105,7%). De verdubbeling van deze laatste hangt grotendeels samen met de stijging van het aantal activiteiten (+79,0%). Maar ook de stijging van het aandeel vormingsactiviteiten (algemeen de meest tijdsintensieve soort in deze sector) doet een duit in de zak.
De vrijetijds- en cultuursector kent een stijging van de totale tijdsinvestering die zich situeert rond het algemene gemiddelde. De stijging is ongeveer even groot als de stijging van het aantal activiteiten.

Laten we vervolgens de tijdsinvestering per soort activiteit bekijken voor elk van de sectoren afzonderlijk (grafiek 10). Dat geeft volgend beeld.

Grafiek 10: tijdsinvestering in uren per soort activiteit per sector

document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 24

Evenals vorig jaar heeft overleg de bovenhand in de sectoren gezondheid (1.115 uur), welzijn (806 uur), overheid (600 uur) en in intersectoraal overleg (2.145 uur). Alhoewel nergens sprake is van sensationele verschuivingen, nemen overlegactiviteiten qua tijdsinvestering in belang toe in de sectoren gezondheid en welzijn.
Vorming is qua tijdsinvestering proportioneel duidelijk de belangrijkste activiteit in de sectoren onderwijs (3.752 uur) en arbeid (700 uur). In de vrijetijds- en cultuursector (601 uur) en de sector politie en justitie (121 uur) neemt vorming nog net de bovenhand op overleg. Vormingsactiviteiten nemen qua tijdsinvestering duidelijk in belang toe in de arbeidssector.
Consult en advies is steeds het kleinere broertje. Dat is eigen aan de aard van deze activiteitssoort. Een consult- en adviesactiviteit neemt gemiddeld het minste tijd in beslag. Enkel in de overheidssector komt het aandeel consult en advies (299 uur) op de tweede plaats.

4. OPSPLITSING VAN DE SECTOREN

4.1. SECTOR ARBEID

- **324 activiteiten**
- **929,6 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 52 minuten**
- **minimum 10 minuten, maximum 8 uur 20 minuten**
- **38 consult/adviesactiviteiten (35,3 uur; gemiddeld 56 minuten)**
- **113 overlegactiviteiten (194,0 uur; gemiddeld 1 uur en 43 minuten)**
- **173 vormingsactiviteiten (700,3 uur, gemiddeld 4 uur en 3 minuten)**

4.1.1. Detailsector

Net als in 2002, maar in tegenstelling tot de voorgaande jaren van evenwicht, nemen overheidsorganisaties meer deel aan preventieactiviteiten binnen de werksfeer dan de private sector. 150 geregistreerde activiteiten vinden plaats in een overheidsorganisatie, in de privaatsector zijn dat er 118. 56 activiteiten (17,3%) vinden plaats in meerdere detailsectoren, wat minder is dan in 2002 (23,2%) maar nog een stuk boven het 'dieptepunt' in 2000 (8,9%).
Als we de categorie 'meerdere' nader bekijken, zien we dat de 3 categorieën nauwer bij elkaar aansluiten. Overheidsorganisaties en private profit-organisaties blijven met respectievelijk 42 en 41 activiteiten sterkst betrokken partij, maar de social-profit-organisaties komen met 35 activiteiten aardig in de buurt. In 2002 tekenden overheids- en private profit-organisaties elk meer dan het dubbel aantal activiteiten dan de social-profit-organisaties op.

4.1.2. Type

Naast de specificaties in geval van deelname van meerdere detailsectoren biedt deze variabele ook de mogelijkheid om de bedrijfsgrootte aan te geven, in termen van aantal personeelsleden. Voor 91 activiteiten met meerdere detailsectoren wordt deze variabele ingevuld aan de hand van de deelnemende detailsectoren en niet aan de hand van het aantal personeelsleden. Voor de 233 overige activiteiten dient dus een specificatie van de bedrijfsgrootte gegeven te worden. Dat blijkt het geval te zijn in 181 activiteiten of in 77,7% van de gevallen. Dat aandeel ligt tussen de niveaus van de 2 voorgaande jaren (respectievelijk 71,5% en 83,5%).
Nog steeds vinden de activiteiten vooral in grotere arbeidsorganisaties plaats. In 183 van de geregistreerde activiteiten ligt het personeelsbestand boven 200 eenheden. Kleinere bedrijven, de kern van de Belgische economische activiteit, worden in 66 activiteiten bereikt. Kleinere organisaties worden dus relatief meer bereikt dan voorheen. Dit kan mogelijk ten dele worden verklaard door de stijgende participatie van de in regel kleinere social-profit-organisaties.

4.1.3. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad[4] (n=324)
Bestuursniveau	79	24,4%
Cliëntsysteem	50	15,4%
Intermediairen	177	54,6%
Preventiewerkers	29	9,0%

Tabel 3: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Intermediairen nemen nu deel aan iets meer dan de helft van de activiteiten in de arbeidssector (54,6%). Dat is meer dan in 2002 (48,6%). Het aandeel van preventiewerkers daalt licht (van 11,6% naar 9,0%). Als we het aandeel van intermediairen en preventiewerkers samen nemen, dan blijkt dat aandeel te stijgen (van 60,2% naar 63,6%), waardoor het weer in de buurt van dat van 2001 (62,9%) zit.
24,4% van de activiteiten vindt plaats met vertegenwoordigers van het bestuursniveau. Dat is een duidelijke daling in vergelijking met vorig jaar (38,1%). Dat betekent het abrupte einde van de stijgende trend van de laatste jaren.
Cliëntsystemen (15,4%) worden duidelijk minder bereikt. Toch ligt de participatiegraad van cliëntsystemen nu bijna dubbel zo hoog dan in 2002 (8,3%).

4.1.4. Activiteiten

Activiteit	N	%
Consult/advies	38	11,7%
Overleg	113	34,9%
Vorming	173	53,4%
TOTAAL	324	100,0%

Tabel 4 : aantal activiteiten en percentueel aandeel per soort activiteit

Bekijken we de soort activiteit, dan blijkt dat vorming afstand neemt van overleg en zo voor het eerst in 5 jaar duidelijk de bovenhand neemt. Het aandeel van vormingsactiviteiten stijgt van 43,1% naar 53,4%, dat van overleg daalt van 41,4% naar 34,9%.
Het aandeel consult en advies kent al voor de derde opeenvolgende keer een daling, nu van 15,5% naar 11,7%. Dat is bijna een halvering in vergelijking met 2000 (21,6%).

[4] De participatiegraad wordt berekend op basis van de verhouding tussen het aantal activiteiten per doelgroep en het totaal aantal activiteiten in de sector. Aangezien meerdere doelgroepen aan 1 activiteit kunnen participeren, is de som van de procenten groter dan 100%.

4.1.5. Detailactiviteiten

Bij consult- en adviesactiviteiten gaat het bijna uitsluitend om adviesgesprek (n=23). Consulting, de voorgaande jaren de andere detailactiviteit die beter uit de verf kwam, komt in 2003 nog slechts 4 keer voor.
Overleg gaat vooral over voorbereiding (n=29), projectbegeleiding (n=24), introductie en kennismaking (n=17), uitwisseling en afstemming (n=14) en concept- en materiaalontwikkeling (n=13). Projectbegeleiding en uitwisseling en afstemming komen merkelijk meer aan bod in vergelijking met 2002. Voor projectbegeleiding is dat een heropleving na de gestage achteruitgang tussen 2000 en 2002.
Gezien vormingsactiviteiten in de lift zitten, is het niet verwonderlijk dat de meeste detailactiviteiten ook in aantal stijgen. De top-drie van vorig jaar handhaaft zich. Vormingsactiviteiten betreffende attitude en informatie komen nog steeds het meest aan bod (n=102). Informatieoverdracht (n=78) en vaardigheidstraining (n=49) zijn de andere vaker voorkomende detailactiviteiten. Voorbereiding komt 18 keer voor.

4.1.6. Registratorgroepen

Net zoals vorig jaar nemen de regionale actoren ongeveer twee derde van de preventieactiviteiten voor hun rekening (64,2%). Daar waar het overige derde vorig jaar bijna integraal door Vlaamse actoren werd opgenomen, wordt dat nu evenredig verdeeld tussen Vlaamse preventieactoren (18,2%) en lokale preventieactoren (17,6%).
De regionale actoren voeren relatief meer activiteiten uit met de overheid dan met de privé-sector, maar ook vrij veel waarin beide participeren. In het werken met overheidsorganisaties ligt het accent op vorming, zo goed als steeds gericht naar intermediairen, en ook sterker op overleg, eveneens in de eerste plaats naar intermediairen. In het werken met private organisaties is er een evenwicht tussen overleg (met intermediairen en bestuursniveau) en vorming (intermediairen).
De Vlaamse actoren werken vooral met private organisaties. Het gaat voornamelijk om het verstrekken van consult en advies aan intermediairen en het bestuursniveau. De lokale actoren leggen een duidelijke klemtoon op het werken met overheidsorganisaties, waarbij het vooral gaat om vorming van cliëntsystemen.

4.2. SECTOR POLITIE/JUSTITIE

- **106 activiteiten**
- **267,2 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 31 minuten**
- **minimum 30 minuten, maximum 7 uur**
- **15 consult/adviesactiviteiten (41,2 uur; gemiddeld 2 uur en 45 minuten)**
- **57 overlegactiviteiten (105,2 uur; gemiddeld 1 uur en 51 minuten)**
- **34 vormingsactiviteiten (120,7 uur; gemiddeld 3 uur en 33 minuten)**

4.2.1. Detailsector en types

1 detailsector steekt in deze sector met kop en schouders uit boven de andere: politionele diensten (59,4%). Dat is proportioneel nog iets meer dan vorig jaar. Opvallend is de geleidelijke achteruitgang van preventieactiviteiten in de gevangenis. Terwijl die detailsector in de voorgaande jaren een aandeel tussen een kwart en een derde bestreek, komt deze nu nog maar in 1 op de 6 activiteiten in de sector politie en justitie aan bod (17,9%).
Voorts zijn er respectievelijk 4 en 6 activiteiten met rechtbanken en koepels. De categorie 'andere' scoort 9 activiteiten, wat overeenkomt met het aantal uit de 2 voorgaande jaren en dus een stuk minder is dan de eerste Gingerjaren.

4.2.2. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=106)
Bestuursniveau	35	33,0%
Cliëntsysteem	6	5,7%
Intermediairen	68	64,2%
Preventiewerkers	4	3,8%

Tabel 5: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Zoals steeds worden in deze sector intermediairen het meest bereikt (64,2%). Hun aandeel stijgt bovendien duidelijk in vergelijking met 2002 (47,6%). Het bestuursniveau handhaaft zich met 33,0% (2002: 33,9%). De sterke stijging van de laatste jaren was dus geen tijdelijk fenomeen. Het aandeel van de doelgroep cliëntsysteem blijft afkalven. Na de reeds sterke terugval tussen 2001 en 2002 (van 34,3% naar 17,7%) zakt het verder tot amper 5,7%.
Preventiewerkers zijn nooit een manifeste betrokken partij geweest in de politie- en justitiesector en zien hun aandeel nu nog eens gehalveerd (2002: 7,3%). Gekoppeld aan het stijgende aandeel van de doelgroep intermediairen zou dit kunnen aansluiten bij de VAD-visie aangaande de rol van de politiediensten in alcohol- en drugpreventie. Bij politiemensen ligt het preventieaccent anders

dan bij gezondheids- of welzijnswerkers. Zij werken vanuit een veiligheidsbenadering. Deze benadering kan complementair zijn met de preventiebenadering vanuit het gezondheids- en welzijnswerk, maar binnen een duidelijke afbakening over elkaars eigenheid en rol[5]. In die zin kan het feit dat de meeste Gingerregistrators, waarvan veruit de meesten vanuit een gezondheids- en welzijnsbenadering werken, de politiemensen eerder als intermediairen zien dan als preventiewerker hierbij aansluiten.

4.2.3. Activiteiten en detailactiviteiten

De verhoudingen tussen de activiteitssoorten blijven zowat intact. Overleg blijft duidelijk de hoofdactiviteit (53,8%), ondanks een lichte achteruitgang van het aandeel (2002: 58,1%). 1 detailactiviteit maakt op zich al de helft van de overlegactiviteiten uit: uitwisseling en afstemming (n=29). Dat is nochtans relatief minder dan vorig jaar. Werkgroepparticipatie is op ruime afstand de tweede belangrijkste detailactiviteit (n=11). Voorbereiding wordt 8 keer gescoord, de andere detailactiviteiten komen niet boven 3 eenheden uit.
Vorming blijft net boven 30% hangen, van 31,5% in 2002 naar 32,1% in 2003. 3 detailactiviteiten maken het gros van de vormingsactiviteiten uit: attitude en informatie (n=13), informatieoverdracht (n=12) en voorbereiding (n=8).
Consult- en adviesactiviteiten blijven het kleine broertje, maar kennen nu al voor de tweede opeenvolgende keer een groei van het aandeel: van 3,7% in 2001 over 10,5% in 2002 naar de huidige 14,2%. Het gaat dan vooral om consulting (n=11).

4.2.4. Registratorgroepen

In deze sector geldt dat zowat alle activiteiten op naam komen van 2 registratorgroepen: regionale preventieactoren (59,4%) en lokale preventieactoren (33,0%). De verhoudingen zijn wel enigszins gewijzigd. Vorig jaar stonden de lokale actoren in voor iets meer dan de helft van de activiteiten en de regionale actoren voor iets minder dan de helft.
Bij de regionale preventieactoren ligt de klemtoon op het werken met politiediensten maar ook de gevangenissen komen nog goed aan bod. De samenwerking met de politiediensten krijgt vooral vorm door overleg met en vorming van intermediairen. De activiteiten met/in gevangenissen bestaan vooral uit consult en advies naar het bestuursniveau toe (in het kader van 'Een drugbeleid in de gevangenis') en vorming van cipiers.
De lokale actoren voeren 4 op de 5 activiteiten uit met politiediensten, waarvan overleg met het bestuursniveau de helft uitmaakt. Andere combinaties komen slechts beperkt voor.

---

[5] Vandenberghe, E., Rosiers, J. (2003). Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak – Politie. Brussel: VAD.

4.3. SECTOR ONDERWIJS

- **1.772 activiteiten**
- **5.425,9 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 3 uur en 4 minuten**
- **minimum 10 minuten, maximum 25 uur[6]**
- **136 consult/adviesactiviteiten (264,6 uur; gemiddeld 1 uur en 57 minuten)**
- **719 overlegactiviteiten (1.409,1 uur; gemiddeld 1 uur en 58 minuten)**
- **917 vormingsactiviteiten (3.752,2 uur; gemiddeld 4 uur en 6 minuten)**

4.3.1. Detailsector

	Aantal	%
Basisonderwijs	326	17,2%
Secundair onderwijs	1.237	65,1%
Hoger onderwijs	154	8,1%
Koepels	20	1,1%
Ouderverenigingen	61	3,2%
CLB	73	3,8%
Andere	28	1,5%
(Meerdere)	(77)	
TOTAAL	1.899[7]	100,%

Tabel 6: aantal en procentueel aandeel van de activiteiten in de onderwijssector

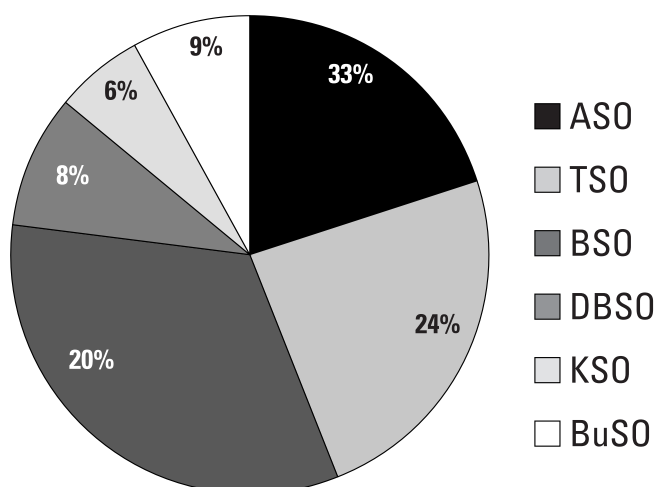
Het secundair onderwijs is met 65,1% nog steeds de toonaangevende detailsector. Toch is dat de 1e keer in 5 jaar dat het aandeel duidelijk daalt. De voorgaande jaren zweefde het aandeel rond of net boven 70%. Vorig jaar was dat 70,8%. Het uitvallen van de groep CLB-medewerkers kan hiervoor geen verklaring aanreiken, aangezien deze registratorgroep steeds vrij ‘representatief’ deze detailsector bereikte.
Het basisonderwijs houdt stand op een aandeel van ongeveer 1 op de 6 activiteiten (17,2% t.o. 16,5% in 2002). Bekijken we dat aandeel in een historisch

[6] Het gaat hier om een meerdaagse activiteit die als 1 activiteit werd geregistreerd.
[7] Het in deze tabel berekende totaal ligt hoger dan het aantal activiteiten in de sector onderwijs. Dit komt omdat men onder detailsector de optie ‘meedere’ kan kiezen. Dan dienen al de daaronder ressorterende detailsectoren vermeld te worden. Zodoende maken 77 activiteiten melding van meer dan 1 detailsector en ligt het totaal in de tabel (n=1899) hoger dan het aantal activiteiten (n=1772).

perspectief, dan lijkt het aandeel zowat gebetonneerd rond 17%. Enkel in 2001 was een licht dipje merkbaar (14,2%).
Opvallend is de stijging van het aandeel hoger onderwijs, van 4,4% in 2002 naar 8,1% in 2003. Deze detailsector pikt zo goed als het volledig verlies van de detailsector secundair onderwijs in. Hier speelt de uitval van de groep CLB-registratoren wel een zekere rol, in die zin dat die groep niet in het hoger onderwijs actief was. Maar de grootste verklaring ligt in het feit dat vanuit een aantal CGG-preventiewerkers meer aandacht is uitgegaan naar het hoger onderwijs. De grotere aandacht die VAD in 2002 en begin 2003 gaf aan deze detailsector, o.m. via het vormingspakket voor docenten in de lerarenopleiding[8], kreeg nadien de nodige implementatie via het CGG-preventiewerk.
Alle andere categorieën blijven onder 5%. De CLB's scoren met 3,8% quasi hetzelfde aandeel als in 2002 (3,9%). De detailsector ouderverenigingen zet zijn schuchtere opmars voort: van 2,7% in 2002 naar de huidige 3,2%. Sinds 2000, toen amper 0,6% werd behaald, komen de ouderverenigingen steeds meer aan bod. De onderwijskoepels blijven, ondanks een merkbare stijging van 0,3% naar 1,0%, eerder marginaal vertegenwoordigd. De categorie 'andere' maakt net als vorig jaar 1,5% uit.

4.3.2. Type

Voor de activiteiten in het secundair onderwijs ziet de verdeling van activiteiten over de diverse onderwijsvormen er als volgt uit:

Grafiek 11: proportionele verdeling van de activiteiten over de verschillende onderwijsvormen in het secundair onderwijs

(Kleurgrafiek, p. 88)

[8] Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (2002). Drugs op de secundaire school: vormingspakket voor docenten lerarenopleiding secundair onderwijs – groep 1. Brussel: VAD.

ASO blijft met 782 activiteiten de meest bereikte onderwijsvorm, gevolgd door TSO met 593 activiteiten en BSO met 497 activiteiten. De kleinere onderwijsvormen BuSO, Deeltijds Onderwijs (DBSO) en KSO scoren respectievelijk 217, 202 en 170 activiteiten.
ASO kent in vergelijking met 2002 een daling van 37% naar 33%. Daarmee ligt het aandeel dichter bij dat van de voorgaande jaren (toen telkens rond 30%). De vorig jaar gesignaleerde kloof tussen ASO en TSO is evenwel niet erg verkleind, aangezien TSO ook licht achteruit gaat (van 26% naar 24%). BSO houdt goed stand (20% versus 19% in 2002) na 3 opeenvolgende jaren waarin het aandeel daalde (van 25% in 2000 naar 19% in 2002).
De kleinere onderwijsvormen KSO, BuSO en deeltijds onderwijs (DBSO) komen weer iets sterker in beeld. BuSO herstelt het procentje verlies van vorig jaar en komt terug uit op 9%. KSO groeit eveneens met 1% naar de huidige 6%. De opmerkelijkste groei situeert zich bij DBSO, dat van 5% in 2002 naar 8% stijgt. Nooit eerder lag dat aandeel zo hoog.
Naar aanleiding van de plotse daling van het aandeel van de kleinere onderwijsvormen in 2002 werd in het vorige monitoringrapport herhaald dat een relatieve oververtegenwoordiging van deze onderwijsvormen te verantwoorden is vanwege hun specifieke kenmerken. Daaraan werd gekoppeld dat een verdere daling van het aandeel niet wenselijk is. In die zin kan het nieuwe resultaat positief onthaald worden.

In het basisonderwijs[9] werden 326 activiteiten geregistreerd. Binnen het basisonderwijs blijft het lager onderwijs met 170 activiteiten de meest betrokken partij. Dat is in iets meer dan de helft van de activiteiten in het basisonderwijs. Alle andere jaren lag het aandeel van het lager onderwijs daarin boven 90%. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat 1 instelling een hoop activiteiten in het lager onderwijs onterecht onder de categorie ‘andere’ registreerde. Afgaande op hun resultaten van de voorgaande jaren zal het gros daarvan allicht in het lager onderwijs hebben plaatsgevonden, zodat het aandeel van lager onderwijs in feite veel hoger ligt.
De andere types binnen het basisonderwijs komen merkelijk minder aan bod. In het kleuteronderwijs vonden 18 activiteiten plaats, in het Buitengewoon Lager Onderwijs 9 activiteiten. De categorie ‘andere’ scoort met 120 activiteiten spectaculair meer dan in 2002 (toen 5 activiteiten), maar daarvoor is de reden gekend.

Als we de activiteiten in het hoger onderwijs (n=154) nader bekijken, zien we dat in de eerste plaats het hoger niet-universitair onderwijs van het korte type (HOKT) wordt bereikt (85 activiteiten). In het universitair onderwijs vonden 52 activiteiten plaats. In het hoger niet-universitair onderwijs van het lange type (HOLT) worden 17 activiteiten uitgevoerd.

[9] Onder basisonderwijs vallen de detailsectoren kleuteronderwijs, lager onderwijs en buitengewoon lager onderwijs.

4.3.3. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=1.772)
Bestuursniveau	170	9,6%
Cliëntsysteem	557	31,4%
Intermediairen	1.070	60,4%
Preventiewerkers	61	3,4%

Tabel 8: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Intermediairen en cliëntsystemen blijven de sterkst vertegenwoordigde doelgroepen, maar hun onderlinge verhouding is duidelijk dooreen geschud. De participatiegraad van intermediairen (60,4%) ligt in 2003 beduidend hoger dan in 2002 (48,2%). In de laatste 5 jaren zijn de intermediairen nooit zó sterk aan bod gekomen. Dat heeft te maken met het feit dat de CGG-preventiewerkers in die periode ook nooit zo'n gewicht in de schaal legden. Dit jaar staan zij in voor bijna twee derde van alle registratiedata. Een analyse van de Gingerresultaten van de CGG-preventiewerkers tussen 1999 en 2001 toonde aan dat de focus van deze groep in de sector onderwijs, evenals in de meeste andere sectoren, zeer sterk ligt op het werken met intermediairen[10]. Dat gegeven wordt in de data van 2003 bevestigd. De sterke samenwerking met intermediairen sluit perfect aan bij de invulling van de opdrachten van het CGG-preventiewerk.

Cliëntsystemen zijn in bijna een derde van de activiteiten betrokken partij. Dat is een heel stuk minder dan in 2002 (46,9%). Dit is de laagste participatiegraad die cliëntsystemen lieten optekenen sinds 1998. Ook hier speelt het grote gewicht van de CGG-preventiewerkers aangezien zij eerder beperkt met cliëntsystemen werken. Daaraan gekoppeld is ook het wegvallen van de groep CLB-registrators, die veel activiteiten met leerlingen en ouders uitvoerden, een bepalende factor.

De participatiegraad van het bestuursniveau is voor het eerst sinds de invoering van gelijkvormige variabelecategorieën in 1998 onder 10% gezakt. In 2002 lag het aandeel op 14,4%, wat toen al een achteruitgang was in vergelijking met het voorgaande jaar.

Het aandeel bereikte preventiewerkers blijft klein, maar kent toch een verdubbeling in vergelijking met 2002 (van 1,5% naar 3,4%). Preventiewerkers en intermediairen samen stijgen van een participatiegraad van omzeggens 1 op de 2 activiteiten naar bijna 2 op de 3 activiteiten.

[10] Rosiers, J. (2002). Gingerregistratie: CGG-preventiewerk 1998-2001 doorgelicht (deel 1). VAD-Berichten 2002 (5), 15-17.

4.3.4. Activiteiten

Vorming is nog steeds de meest voorkomende activiteit (n=917; 51,7%). Dat is een lichte achteruitgang, na een continue stijging tussen 1998 en 2002, van 36,6% naar 53,6%. De gemiddelde duur van een vormingsactiviteit stijgt wel, van 3 uur en 25 minuten in 2002 naar 4 uur en 26 minuten.
Overleg blijft met 719 activiteiten op de tweede plaats, maar kent een sterke stijging van het aandeel ten opzichte van 2002: van 32,1% naar 40,6%. Daarmee ligt het aandeel weer in de zelfde grootteorde als die van 1999 en 2001. De verklaring laat zich raden: dat waren de jaren waarin de CLB-registrators niet deelnamen. Overleg kwam niet zo erg sterk naar voor in hun preventieactiviteiten. Bovendien zitten we met een grotere groep CGG-preventiewerkers die wél een duidelijk accent op overleg zetten.
Consult en advies vertegenwoordigt 7,7% van de activiteiten in de onderwijssector, wat een duidelijke daling is in vergelijking met 2002 (14,3%). Ook hier ligt dat aandeel in dezelfde grootteorde als de voorgaande jaren waarin CLB-medewerkers niet aan de Gingerregistratie deelnamen. CLB-medewerkers registreerden opvallend meer consult- en adviesactiviteiten dan andere registratorgroepen.

4.3.5. Detailactiviteiten

Vormingsactiviteiten omvatten in de eerste plaats attitude en informatie (n=496). Vaardigheidstraining (n=198) en informatieoverdracht (n=176) pikken zo goed als de rest in. De andere detailsectoren komen duidelijk minder aan bod.
Overleg heeft in de eerste plaats betrekking op werkgroepparticipatie (n=175), uitwisseling en afstemming (n=163) en voorbereiding (n=156). Maar ook concept- en materiaalontwikkeling (n=81), introductie en kennismaking (n=61) en projectbegeleiding (n=53) komen nog relatief vaak voor. Voor concept- en materiaalontwikkeling en projectbegeleiding betekent dat een duidelijke opmars in vergelijking met 2002.
Consult- en adviesactiviteiten behelzen vooral adviesgesprekken (n=43), consulting (n=36), andere (n=27) en consultatie (n=19). Het aantal consultaties is daarmee in vrije val: van 142 naar 19. Daarmee staan zij in hun eentje in voor het dalend aantal consult- en adviesactiviteiten in de onderwijssector. Dat heeft alweer te maken met de niet-deelname van de CLB-registrators. Consultatie in het onderwijs was voorheen zowat hun exclusieve domein.

4.3.6. Registratorgroepen

Onderwijs is de enige sector die door alle registratorgroepen vrij sterk wordt bereikt. De regionale preventieactoren voeren het meeste activiteiten uit (n=980), de Vlaamse preventieactoren het minste (n=365). Lokale preventieactoren voeren 427 activiteiten uit in de onderwijssector.
De regionale actoren voeren bijna driekwart van hun preventieactiviteiten in het onderwijs uit in de detailsector secundair onderwijs. Het overgrote deel

daarvan is gericht naar de doelgroep intermediairen. Het gaat in de eerste plaats om overleg, maar ook vorming komt sterk aan bod. 1 op de 6 activiteiten in het secundair onderwijs is gericht naar cliëntsystemen. Het gaat bijna uitsluitend om vormingsactiviteiten.
Andere detailsectoren komen in minder dan 10% van hun activiteiten voor. In het hoger onderwijs, dat altijd al iets meer door de regionale actoren werd bereikt, vonden 70 activiteiten plaats (2002: 29). Dat is in aandeel gemeten niet echt veel meer dan vorig jaar (7,1% t.o. 6,1%). Nochtans werd in hoofdstuk 4.3.1. de actievere rol van CGG-preventiewerkers aangehaald als factor in de stijging van de detailsector hoger onderwijs. Dat mag contradictorisch lijken, maar dat is niet zo. Het is namelijk niet zozeer het hogere aandeel dan wel hun hogere aantal activiteiten in het hoger onderwijs dat de stijging bepaalt.
De lokale actoren voeren bijna 4 op de 5 activiteiten uit in het secundair onderwijs, waarvan de helft met cliëntsystemen (vooral vorming) en bijna een derde met intermediairen (voornamelijk overleg). De andere activiteiten vinden zo goed als allemaal in het basisonderwijs plaats, quasi evenwichtig verdeeld tussen vorming van cliëntsystemen en overleg met intermediairen. De andere detailsectoren komen zo goed als niet aan bod.
De Vlaamse actoren voeren 'slechts' 4 op de 10 onderwijsactiviteiten uit in het secundair onderwijs. twee derde daarvan bestaat uit vorming van cliëntsystemen, het overige derde uit vorming van en overleg met intermediairen.
Het basisonderwijs wordt met een aandeel van eveneens bijna 4 op de 10 activiteiten opvallend goed bereikt. Het grotere bereik was altijd eigen aan deze registratorgroep, maar dat het aandeel stijgt van ongeveer 1 op de 4 naar bijna 4 op de 10 is toch opmerkelijk. Het gros van die activiteiten houdt vorming van intermediairen in. De rest bestaat uit vorming van cliëntsystemen.
Ook het hoger onderwijs wordt door de Vlaamse actoren relatief sterker bereikt (n=70; 17,3%) dan bij de andere groepen. Er wordt in de eerste plaats met intermediairen gewerkt, vooral rond vorming maar ook overleg. Ook vorming van cliëntsystemen komt iets sterker aan bod.

4.4. SECTOR VRIJETIJD EN CULTUUR

- **568 activiteiten**
- **1.360,7 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 24 minuten**
- **minimum 15 minuten, maximum 12 uur[11]**
- **80 consult/adviesactiviteiten (177,5 uur; gemiddeld 2 uur en 13 minuten)**
- **293 overlegactiviteiten (582,5 uur; gemiddeld 1 uur en 59 minuten)**
- **195 vormingsactiviteiten (600,7 uur; gemiddeld 3 uur en 5 minuten)**

4.4.1. Detailsector

	Aantal	%
Jeugdwerk	228	39,7%
Ongebonden jongeren	138	24,0%
Socio-cultureel werk	60	10,4%
Sport	67	11,7%
Koepels	10	1,7%
Andere	72	12,5%
Meerdere	(5)	
TOTAAL	575[12]	100,0%

Tabel 9: activiteiten per detailsector

Jeugdwerk blijft de grootste detailsector en blijft qua aandeel ook de golfbeweging aanhouden. In de onpare jaren ligt het aandeel ongeveer 5% hoger dan in de pare jaren. In 2002 lag het aandeel bijvoorbeeld op 35,1%.
De detailsector ongebonden jongeren[13] zit niet langer in de lift. Nadat het aandeel in de periode 1999-2002 zowat verdubbelde tot 29,6%, zakt het nu naar 24,0%.
Ook het aandeel van het socio-cultureel werk krijgt weer een deuk. Vorig jaar kon deze detailsector het verlies van de voorgaande jaren in één keer weer goedmaken, maar dat bleek slechts een kortstondige heropleving. Het aandeel zakt nu van 15,3% naar 10,4%.
De detailsector sport houdt goed stand. Na de serieuze dip in 2001 (3,9%) stijgt het aandeel nog eens met 1%.

[11] Het gaat hier om een meerdaagse activiteit die als 1 activiteit werd geregistreerd.
[12] Het in deze tabel berekende totaal ligt hoger dan het aantal activiteiten in deze sector. Dit komt omdat men onder detailsector de optie 'meedere' kan kiezen. Dan dienen al de daaronder ressorterende detailsectoren vermeld te worden. Zodoende maken 5 activiteiten melding van meer dan 1 detailsector en ligt het totaal in de tabel (n=575) hoger dan het aantal activiteiten (n=568).
[13] Met ongebonden jongeren worden jongeren bedoeld die bereikt worden buiten het verenigingsleven om. Dat kan zijn op straat, in het uitgaansleven (café, dancing, …), op festivals en andere happenings, enz…

Minder goed nieuws is dat het aandeel van de categorie 'andere' bijna verdubbelde ten opzichte van 2002. Dat is nog een stuk lager dan in 2000, maar na 2 opeenvolgende dalingen, die toe te schrijven waren aan de aandacht in vormingen en Ginger-nieuwsbrieven, is dat een vreemde evolutie. Een verdere analyse van deze data levert ook geen uitsluitsel over het waarom van deze stijging.

4.4.2. Type

Binnen het jeugdwerk worden in 2003 in de eerste plaats jeugddiensten (n=68), jeugdhuiswerk (n=67) en jeugdverenigingen en -bewegingen (n=53) bereikt. Vooral de opmars van jeugddiensten is opvallend. In 2002 werden 38 activiteiten uitgevoerd met jeugddiensten. Jeugdverenigingen met kansarmen en maatschappelijk achtergestelden (JKMA) blijven dobberen op een woeste zee. Dit jaar telt dit type geen enkele activiteit. In 2000 vonden daar 32 activiteiten plaats, in 2001 slechts 1, in 2002 18 en nu dus geen enkele.
Net als vorig jaar bestaat ruim de helft van de activiteiten met ongebonden jongeren uit de restcategorie 'andere'. Van de wel benoemde categorieën scoren disco/megadancing (n=35) en festivals (n=33) het best. Het aantal activiteiten in discotheken kent sinds 2000 een aanhoudende stijging. In 2000 vond er geen enkele activiteit plaats, maar dat aantal steeg continu naar de huidige 35. Ook voor festivals ligt het cijfer een stuk hoger dan in 2000 (toen 4 activiteiten).
In het socio-cultureel werk worden migrantenorganisaties het meest bereikte type (n=18), gevolgd door socio-culturele verenigingen (n=15). Voor deze laatste betekent dat een halvering van het aantal.
In de detailsector sport wordt vooral gewerkt met sportverenigingen (n=50).

4.4.3. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=568)
Bestuursniveau	53	9,3%
Cliëntsysteem	159	28,0%
Intermediairen	338	59,5%
Preventiewerkers	30	5,3%

Tabel 10: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Het gewicht van de intermediairen in de vrijetijds- en cultuursector neemt met de jaren toe, ten koste van de doelgroep cliëntsysteem. In 2001 lagen beide min of meer in evenwicht, met een aandeel rond 45%. Sinds vorig jaar groeiden de aandelen uit elkaar. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau en preventiewerkers blijven duidelijk minder vaak betrokken partij.

4.4.4. Activiteiten

	Aantal	%
Consult/advies	80	14,1%
Overleg	293	51,6%
Vorming	195	34,3%
TOTAAL	568	100,0%

Tabel 11: aantal en aandeel per activiteitensoort

De vrijetijds- en cultuursector blijkt ook hier onderhevig aan fluctuaties. Nadat tussen 1999 en 2002 het sterke accent op overleg werd omgezet naar een evenwichtige verhouding tussen overleg en vorming, komen we eensklaps weer in de 'oude' verhouding terecht. Overleg neemt iets meer dan de helft van het aantal in, vorming is goed voor een derde van het totaal.
Dan ziet het aandeel van consult en advies er de laatste jaren iets stabieler uit. Het aandeel zit nu zowat tussen dat van de 2 voorgaande jaren (respectievelijk 15,3% en 12,7%) in. Daarmee ligt het nog ruim boven het aandeel van 2000 (8,5%).

4.4.5. Detailactiviteiten

De meest voorkomende detailactiviteit bij overleg is uitwisseling en afstemming (n=81). Dat is in aantal meer dan het dubbele van 2002. Andere vaker voorkomende detailactiviteiten zijn voorbereiding (n=60) en introductie en kennismaking (n=48). Deze 3 detailsoorten wijzen eerder op nieuwe aanzetten in samenwerking (samenwerken met nieuwe detailsectoren of organisaties en personen). De opmars van deze 3 detailsectoren kan erop wijzen dat er nieuwe pistes geopend werden. Dat zou de algemeen fluctuerende cijfers in deze sector kunnen verklaren.
Andere detailactiviteiten die nog vrij veel worden vermeld, zijn concept- en materiaalontwikkeling (n=30), werkgroepparticipatie (n=29) en projectbegeleiding (n=28). Wat concept- en materiaalontwikkeling betreft, was de piek in 2002 (toen 64 activiteiten) blijkbaar een tijdelijk fenomeen.
Vormingsactiviteiten gaan hoofdzakelijk over informatieoverdracht (n=80) en attitude/informatie (n=75). De andere categorieën scoren beduidend minder.
Consult en advies wordt door adviesgesprekken (n=55) beheerst. Vorig jaar kwam deze detailactiviteit 'slechts' 17 keer voor. Consulting is de enige andere detailactiviteit (n=11) die nog een zichtbaar aantal activiteiten scoort.

4.4.6. Registratorgroepen

Zoals in hoofdstuk 3.4.1. al vermeld, is de vrijetijds- en cultuursector niet langer dé sector bij uitstek van de lokale preventieactoren. Enerzijds staat deze groep nog maar in voor ongeveer een vijfde van alle activiteiten in deze sector

(in 2001 waren zij nog goed voor vier vijfde van het totaal). Maar dat hangt mede samen met de algemene terugval van het aantal door lokale actoren geregistreerde activiteiten. Anderzijds maken activiteiten in de vrijetijds- en cultuursector nog maar 10% uit van hun totale activiteitenpakket. In 2000 bedroeg dat aandeel nog 20%, maar de daaropvolgende jaren daalde dat geleidelijk aan.
2 detailsectoren springen er qua bereik evenals vorig jaar uit bij de lokale actoren: jeugdwerk en ongebonden jongeren. In het werken met ongebonden jongeren gaat het vooral om vorming van cliëntsystemen en zowel overleg als consult en advies met bestuursniveau. In het jeugdwerk komen vorming van cliëntsystemen en overleg met intermediairen sterker aan bod.
De regionale actoren voeren duidelijk meer activiteiten uit met het jeugdwerk dan voorheen, waarbij overleg met intermediairen duidelijk de hoofdmoot vormt. Ook het werken in de detailsectoren ongebonden jongeren (voornamelijk overleg met intermediairen en cliëntsystemen), sport (voornamelijk vorming van intermediairen) en socio-cultureel werk (voornamelijk overleg met intermediairen) komen nog vrij goed tot uiting. Voor ongebonden jongeren betekent dat een serieuze stijging ten opzichte van 2002. Toen ging het om in totaal 12 activiteiten, nu om 62 activiteiten.
De Vlaamse actoren richten hun aandacht vooral op ongebonden jongeren en het jeugdwerk. Samen zijn deze goed voor bijna 9 op de 10 activiteiten. In beide detailsectoren gaat veruit de meeste aandacht naar overleg met intermediairen.

4.5. SECTOR WELZIJN

- **528 activiteiten**
- **1.314,8 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 29 minuten**
- **minimum 10 minuten, maximum 10 uur[14]**
- **42 consult/adviesactiviteiten (137,1 uur; gemiddeld 3 uur en 16 minuten)**
- **376 overlegactiviteiten (806,3 uur; gemiddeld 2 uur en 9 minuten)**
- **110 vormingsactiviteiten (371,4 uur; gemiddeld 3 uur en 23 minuten)**

4.5.1. Detailsector

	Aantal	%
Andere	200	28,7%
Buurt-/opbouwwerk	28	4,0%
CAW	64	9,2%
CAW (JAC)	35	5,0%
CBJ	60	8,6%
Integratiesector	10	1,4%
Justitieel welzijnswerk	44	6,3%
Koepels	17	2,4%
MPI	18	2,6%
OCMW	90	12,9%
Schoolopbouwwerk	6	0,9%
Straathoekwerk	2	0,3%
Voorzieningen bijzondere jeugdzorg	123	17,6%
(Meerdere)	(123)	
TOTAAL	697	100,0%

Tabel 12: aantal en aandeel per detailsector

De categorie ‘andere’ is nog steeds de meest gekozen detailsector. De in Ginger 9 doorgevoerde verfijningen in de keuze hebben geleid tot een daling van 41,1% in 2001 naar 28,7% nu. Dat is een positieve evolutie, maar dat neemt

[14] Het gaat hier om een meerdaagse activiteit die als 1 activiteit werd geregistreerd.
[15] Het in deze tabel berekende totaal ligt hoger dan het aantal activiteiten in de sector welzijn. Dit komt omdat men onder detailsector de optie ‘meerdere’ kan kiezen. Dan dienen al de daaronder ressorterende detailsectoren vermeld te worden. Zodoende maken 123 activiteiten melding van meer dan 1 detailsector en ligt het totaal in de tabel (n=697) hoger dan het aantal activiteiten (n=528).

niet weg dat nog te veel specifieke informatie over de detailsector verloren gaat.
Als we de omschrijvingen van de activiteiten die 'andere' als detailsector meekrijgen naderbij bekijken, is het opvallend dat het merendeel verkeerd onder de welzijnssector werden geplaatst. Een greep uit de vaker voorkomende 'missers' in de welzijnssector:

- Gemeentelijke ambtenaren en diensten met een sociale taak, zoals een sociale dienst of stadswachten, horen thuis onder overheid.
- Overlegfora rond welzijn of preventie (welzijnsplatform, interregionaal preventie-overleg, …) zullen allicht vertegenwoordigers van meerdere sectoren bereiken. In dat geval is intersectorale samenwerking de te maken keuze voor de variabele 'sector'. Indien er enkel vertegenwoordigers van de welzijnssector worden bereikt, is de keuze voor welzijn juist maar moet bij detailsector 'meerdere' gekozen worden.
- CGG-preventiewerkers horen thuis in de gezondheidssector.
- Activiteiten naar de bevolking worden onder intersectorale samenwerking geplaatst. Bij detailsector staat 'algemene bevolking' als categorie opgenomen.

Als we de verdeling over de andere categorieën bekijken, dan zien we dat voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg en OCMW nog steeds de meest bereikte detailsectoren zijn. Maar beide scoren een iets lager percentage dan vorig jaar. Voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg zakken van 21,0% naar 17,6% maar dat aandeel situeert zich nog een heel stuk boven dat van de periode voor 2002. Toch is er geen sprake van een afnemende aandacht van het preventiewerk in de bijzondere jeugdzorg. De detailsector comités voor bijzondere jeugdzorg (CBJ) zet immers zijn opmars verder. Voor 2002 kwam deze detailsector maar met moeite boven de 1% uit. In 2002 steeg het aandeel naar 4,3% en groeit nu dus verder aan tot 8,6%.
Het OCMW duikt na een korte remonte vorig jaar (16,8%) weer naar het peil van 2001.
Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) blijven hangen rond 9%. De Jongerenadviescentra, die onder de CAW's zijn ondergebracht[16], komen uit op 5,0%, wat een verdere afkalving van het aandeel is. Tot 2 jaar geleden lag het aandeel rond 10 à 12%.
Justitieel welzijnswerk, een detailsector die de vorige jaren op kousenvoeten aan belang won, komt nu veel duidelijker opzetten. Tussen 2000 en 2002 steeg het aandeel van 0,8% naar 3,4%. Nu wordt dat aandeel bijna verdubbeld (6,3%). Er wordt evenwel nooit exclusief met deze detailsector gewerkt. Het gaat uitsluitend om activiteiten van 1 preventienetwerk. Die activiteiten draaien rond een stuurgroep lokaal drugoverleg en daaronder ressorterende werkgroepen, waaraan naast het justitieel welzijnswerk ook andere detailsectoren (in de eerste plaats CAW's en Comités voor bijzondere jeugdzorg) deelnemen.
Al de andere detailsectoren scoren onder de 5%. Toch zijn enkele kleinere evoluties het vermelden waard. Zo verdubbelt het buurt- en opbouwwerk zijn

[16] In Ginger vermeld onder de categorie 'CAW (JAC)'.

aandeel tot 4%. Andere categorieën die een groei vertoonden, zijn de integratiesector, schoolopbouwwerk en MPI's. Een opvallende neerwaartse trend is bij het straathoekwerk merkbaar: vorig jaar nog goed voor 2,3%, zakt deze nu naar 0,3%.

4.5.2. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=528)
Bestuursniveau	82	15,5%
Cliëntsysteem	58	11,0%
Intermediairen	339	64,2%
Preventiewerkers	64	12,1%

Tabel 13: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Nog steeds geldt dat preventieactiviteiten in de welzijnssector in de eerste plaats intermediairen bereiken (64,2%). Dat is een duidelijke stijging in vergelijking met 2002 (54,4%). De andere categorieën situeren zich tussen 10% en 15%. Alle 3 kennen ze een terugval van ongeveer 3% tot 6%.
Preventiewerkers en intermediairen samen kennen een participatiegraad van ruim driekwart van de activiteiten. Dat is iets meer dan in 2002. Toen kwamen ze net niet aan 7 op de 10 activiteiten.

4.5.3. Activiteiten

	Aantal	%
Consult/advies	42	8,0%
Overleg	376	71,2%
Vorming	110	20,8%
TOTAAL	528	100%

Tabel 14: aantal en aandeel per activiteitensoort

De welzijnssector is de laatste jaren voor het preventiewerk een voorname overlegpartner geworden. Overleg neemt nog steeds aan belang toe. 7 op de 10 activiteiten die met deze sector plaatsvinden gaan over overleg. De voorgaande jaren was dat aandeel gegroeid van ongeveer 1 op de 2 naar om en bij 6 op de 10 activiteiten. Het groeiende aandeel gaat ten koste van de 2 andere activiteitssoorten. Vorming daalt van 28,8% naar 20,8% en ligt daarmee op het laagste niveau van de laatste 5 jaren. In 2000 maakte deze soort nog de helft van alle activiteiten in de welzijnssector uit. Het aandeel van consult- en adviesactiviteiten daalt met 5%. 2002 was wel een piekjaar voor deze activiteitssoort, maar deze sterke daling brengt ook consult en advies op het laagste aandeel van de laatste 5 jaar. Tegenover het dalend aandeel van consult en advies

staat een bijna verdubbeling van de gemiddelde duur van deze activiteiten.

4.5.4. Detailactiviteiten

Overlegactiviteiten houden in de eerste plaats uitwisseling en afstemming (n=185) in. Dat is opmerkelijk meer dan in 2002 (n=119). Andere detailactiviteiten die bij overleg iets vaker worden uitgevoerd, zijn werkgroepparticipatie (n=83) en voorbereiding (n=54).
Bij de vormingsactiviteiten wordt vooral aan attitude en informatie (n=50), informatieoverdracht (n=37) en vaardigheidstraining (n=30) gewerkt. Attitude en informatie houdt qua aantal nog vrij goed stand, de 2 andere kennen daarin een duidelijke daling.
Bij consult- en adviesactiviteiten scoort adviesgesprek (n=22) het best. Dat is tegen de dalende trend van deze soort activiteiten in zelfs merkelijk meer dan in 2002 (n=14). Andere detailactiviteiten komen 5 maal of minder voor.

4.5.5. Registratorgroepen

Bijna driekwart van de preventieactiviteiten in de welzijnssector wordt door regionale actoren geregistreerd. Naast de categorie 'andere' komen 2 detailsectoren duidelijk meer dan gemiddeld aan bod: voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg en OCMW. De regionale preventiewerkers nemen in beide detailsectoren zo goed als alle activiteiten voor hun rekening. Zowel in de voorzieningen bijzondere jeugdzorg als in de OCMW's ligt het zwaartepunt duidelijk op overleg met intermediairen. Andere detailsectoren komen duidelijk minder aan bod, maar dat ze aan bod komen, heeft meestal te maken met een investering van de regionale actoren.
Over het activiteitenprofiel in de welzijnssector van lokale actoren kan dit jaar niet veel gezegd worden. Dat heeft ermee te maken dat de moeilijk omschrijfbare detailsector 'andere' duidelijk aanwezig is. De overige activiteiten vinden meestal met meerdere detailsectoren plaats, waarbij de activiteiten van het reeds vermelde preventienetwerk de doorslag geven. Het justitieel welzijnswerk, CAW's en CBJ's komen daar het meest in voor. Het gaat dan bijna uitsluitend om overleg met intermediairen en/of het bestuursniveau.
Vlaamse actoren voeren zo goed als geen preventieactiviteiten uit in de welzijnssector. Het gaat om in totaal 9 activiteiten.

4.6. SECTOR GEZONDHEID

- **549 activiteiten**
- **1.587,5 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 53 minuten**
- **minimum 20 minuten, maximum 8 uur en 30 minuten**
- **32 consult/adviesactiviteiten (77,8 uur; gemiddeld 2 uur en 26 minuten)**
- **405 overlegactiviteiten (1.115,2 uur; gemiddeld 2 uur en 45 minuten)**
- **112 vormingsactiviteiten (394,5 uur; gemiddeld 3 uur en 31 minuten)**

4.6.1. Detailsector en type

	Aantal	%
Andere	74	10,7%
CGG	319	46,3%
DGBH	5	0,7%
Huisartsen	25	3,6%
Koepels	106	15,4%
LOGO	57	8,3%
MSOC	28	4,1%
PAAZ	14	2,0%
PZ	21	3,0%
Straathoekwerk	7	1,0%
TG/CIC/DC	23	3,3%
Zelfhulporganisatie	10	1,5%
(Meerdere)	(99)	
TOTAAL	689[17]	100,0%

Tabel 15: activiteiten per detailsector

De Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) blijven met bijna de helft van het totaal veruit de belangrijkste detailsector. Dat is zo goed als een status quo in vergelijking met 2002 en daarmee ligt het aandeel nog een fors stuk hoger dan dat van de voorgaande jaren (toen 30 à 35%). Bijna driekwart van

[17] Het in deze tabel berekende totaal ligt hoger dan het aantal activiteiten in de sector welzijn. Dit komt omdat men onder detailsector de optie ‘meerdere’ kan kiezen. Dan dienen al de daaronder ressorterende detailsectoren vermeld te worden. Zodoende maken 99 activiteiten melding van meer dan 1 detailsector en ligt het totaal in de tabel (n=689) hoger dan het aantal activiteiten (n=549).

de preventieactiviteiten in/met de CGG's vindt plaats met het preventiewerk, 1 op de 7 activiteiten met hulpverlening en bijna evenveel met beide.
Tweede belangrijkste detailsector zijn de gezondheidskoepels. Zij stijgen voor het tweede opeenvolgende jaar, deze keer van 13,6% naar 15,4%. In een derde van de activiteiten met koepels wordt met VAD gewerkt, in 1 op de 8 activiteiten met het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG). De resterende helft gaat over andere koepels. Een poging om na te gaan over welke koepels het gaat, wijst uit dat slechts een minderheid van de activiteiten daaromtrent verdere specificatie geeft. Waar dat wel gebeurd is, blijkt het te gaan over Artsen Zonder Grenzen, de Gezondheidsraad en Eurotox. Ook VIG wordt 1 keer verkeerdelijk hieronder geplaatst.
Het lokaal gezondheidsoverleg (LOGO) wordt proportioneel meer bereikt dan vorig jaar (8,3% tegenover 5,5%). De andere detailsectoren vertegenwoordigen een aandeel van minder dan 5%. De meeste blijven daarmee vrij constant. Enkel de huisartsen zijn merkelijk minder betrokken partij. Nadat voorgaande jaren alsmaar meer met huisartsen werd samengewerkt, wordt deze opleving in één klap teniet gedaan (van 8,5% naar 3,6%).
Net als in de welzijnssector wordt in de gezondheidssector het straathoekwerk amper bereikt. Als we de participatie van deze werksoort in beide sectoren optellen, komen we aan een totaal van 9 activiteiten. Daarmee is het aantal activiteiten met het straathoekwerk over de 3 laatste referentiejaren sterk gereduceerd. Tussen elk jaar werd het aantal ongeveer gehalveerd: van 33 in 2001 (toen zelfs enkel onder de gezondheidssector te registreren), over 19 in 2002 naar de huidige 9.
1 belangrijke detailactiviteit werd voorlopig nog niet besproken: 'andere'. Nadat het aandeel van deze categorie tussen 2000 en 2002 meer dan halveerde, stijgt het weer van 8,0% naar 10,8%. Hopelijk is dat geen aanzet voor een nieuwe trend.

4.6.2. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=549)
Bestuursniveau	62	11,3%
Cliëntsysteem	66	12,0%
Intermediairen	211	38,4%
Preventiewerkers	238	43,4%

Tabel 16: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Preventiewerkers en intermediairen zijn nog steeds de 2 meest bereikte doelgroepen geweest. Net zoals de voorgaande jaren ligt hun gezamenlijke aandeel tussen 70% en 75%.
De doelgroep bestuursniveau zakt van 14,5% naar 11,3% en komt zo op het laagste niveau in 5 jaar. De doelgroep cliëntsysteem zakt eveneens licht, van 15,1% naar 12,0%.

4.6.3. Activiteiten

	N	%
Consult/advies	32	5,8%
Overleg	405	73,8%
Vorming	112	20,4%
TOTAAL	549	100,0%

Tabel 18: aantal en aandeel van activiteiten per soort activiteit

Overlegactiviteiten blijven niet alleen duidelijk de belangrijkste activiteit, hun aandeel kent bovendien een stijging. Terwijl het aandeel de voorgaande jaren op en neer schommelde tussen 60% en 70% klimt het nu ruim boven 70% uit. Vorming komt in 1 activiteit op de 5 aan bod. De stijging, van 18,2% naar 20,4%, herstelt licht het verlies van vorig jaar maar toch ligt deze activiteitssoort nog ver onder de 30% die het in 1999 en 2001 behaalde.
Consult- en adviesactiviteiten kent een opvallende daling. In de voorgaande jaren lag het aandeel tussen 10% en 15%. Nu flirt het zelfs met de 5%-drempel.

4.6.4. Detailactiviteiten

Overlegactiviteiten houden nog steeds hoofdzakelijk uitwisseling en afstemming in (n=236). Andere detailactiviteiten die relatief vaker voorkomen, zijn voorbereiding (n=76), concept en materiaalontwikkeling (n=60) en werkgroepparticipatie (n=49).
De vormingsactiviteiten die het vaakst voorkomen zijn attitude en informatie (n=42), informatieoverdracht (n=40) en vaardigheidstraining (n=38).
Gezien het geringe aantal consult- en adviesactiviteiten, zijn er geen echte uitschieters. Alle detailactiviteiten komen tussen de 4 en de 7 keer voor.

4.6.5. Registratorgroepen

Bijna driekwart van alle geregistreerde preventieactiviteiten komen op naam van de regionale preventieactoren. Het overige kwart wordt mooi verdeeld tussen lokale en Vlaamse actoren.
Meer dan de helft van de activiteiten van de regionale actoren gaan uit naar de detailsector CGG. Het gaat dan vooral om overleg met intermediairen en preventiewerkers. Andere detailsectoren komen duidelijk minder aan bod. Een andere detailsector die iets meer dan de andere wordt bereikt, is het lokaal gezondheidsoverleg (LOGO), waarbij het bijna uitsluitend gaat om overleg met intermediairen.
Ook bij de Vlaamse actoren is CGG de meest bereikte detailsector (in bijna de helft van de activiteiten). Overleg met en vorming van preventiewerkers zijn daarin de kernactiviteiten. Ook met koepels wordt nog vrij veel gewerkt,

steeds in de vorm van overleg. Dit gebeurt iets meer met het bestuursniveau dan met intermediairen.
Lokale actoren werken in de gezondheidssector het meest met koepelorganisaties, met een duidelijke klemtoon op overleg met preventiewerkers. Andere detailsectoren komen merkelijk minder aan bod, CGG's incluis.

4.7. SECTOR OVERHEID

- **431 activiteiten**
- **1029,1 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 23 minuten**
- **minimum 20 minuten, maximum 10 uur**[18]
- **131 consult/adviesactiviteiten (299,0 uur; gemiddeld 2 uur en 17 minuten)**
- **265 overlegactiviteiten (599,7 uur; gemiddeld 2 uur en 16 minuten)**
- **35 vormingsactiviteiten (130,4 uur; gemiddeld 3 uur en 44 minuten)**

4.7.1. Detailsector en type

	Aantal	%
Federaal	31	7,2%
Gemeenschap	47	10,9%
Internationaal	5	1,2%
Lokaal	232	53,6%
Provinciaal	76	17,6%
Regionaal	42	9,7%
(Meerdere)	(3)	
TOTAAL	433[19]	100,0%

Tabel 19: aantal en aandeel van de activiteiten in de sector overheid

Lokale overheden blijven met ruim de helft van het totaal duidelijk de belangrijkste detailsector. Dat is een handhaving van het aandeel, nadat dat tussen 2000 en 2002 fors steeg. In twee derde van de gevallen gaat het om een samenwerking met een stedelijke preventiedienst.
Op ruime afstand volgen provinciale overheden (17,6%). Daarmee stijgt het aandeel bijna 2%. In driekwart van de gevallen gaat het over de provinciale preventiecoördinatoren.
Overheden op gemeenschapsniveau (10,9%) zien hun aandeel nogmaals dalen. Op 3 jaar tijd is dat aandeel meer dan gehalveerd, van 22,7% naar 10,9%. Een andere detailsector die rond 10% hangt, zijn regionale overheden. Daarmee wordt het aandeel meer dan verdubbeld, van 4,2% naar 9,7%.
De federale overheden handhaven hun aandeel. Bijna een derde van de activiteiten vindt plaats met het Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid (VSP).

[18] Het gaat hier om een meerdaagse activiteit die als 1 activiteit werd geregistreerd.
[19] Het in deze tabel berekende totaal ligt hoger dan het aantal activiteiten in de sector overheid. Dit komt omdat men onder detailsector de optie ‘meerdere’ kan kiezen. Dan dienen al de daaronder ressorterende detailsectoren vermeld te worden. Zodoende maken 3 activiteiten melding van meer dan 1 detailsector en ligt het totaal in de tabel (n=433) hoger dan het aantal activiteiten (n=431).

4.7.2. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=431)
Bestuursniveau	216	50,1%
Cliëntsysteem	42	9,7%
Intermediairen	85	19,7%
Preventiewerkers	122	28,3%

Tabel 20: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

Het bestuursniveau blijft de belangrijkste doelgroep. Bovendien stijgt de participatiegraad van 40,4% naar 50,1%. Daarmee neemt deze doelgroep voor het eerst sinds 2000 de kaap van 50%.
De preventiewerkers blijven de tweede belangrijkste doelgroep, maar de participatiegraad zakt toch ruim 6% naar 28,3%. Dat komt niet doordat preventiewerkers nu vaker als intermediairen worden gescoord: het aandeel van de doelgroep intermediairen daalt zelf van 24,4% naar 19,7%. De participatiegraad van preventiewerkers en intermediairen samen zakt dus van 59,0% naar 48,0%.
De doelgroep cliëntsysteem herstelt zijn aandeel nadat dat vorig jaar meer dan gehalveerd werd. Dat is evenwel geen gunstige evolutie. Immers, het overgrote deel van deze activiteiten werd verkeerd geregistreerd door 2 registrators. De geregistreerde activiteiten horen namelijk niet thuis in de sector overheid.

4.7.3. Activiteiten

	Aantal	%
Consult/advies	131	30,4%
Overleg	265	61,5%
Vorming	35	8,1%
TOTAAL	431	100,0%

Tabel 21: aantal en aandeel per activiteitssoort

De verhoudingen tussen de activiteitssoorten lijken in de overheidssector in grote lijnen vast te liggen. De huidige verhoudingen lijken zeer sterk op die van de voorgaande jaren. Overlegactiviteiten maken 6 op de 10 activiteiten in de overheidssector uit. Dat is een status quo in vergelijking met 2002. 3 op de 10 activiteiten bestaan uit consult en advies, wat een lichte stijging is ten opzichte van 2002 (toen 26,9%). Vorming komt merkelijk minder aan bod, in ongeveer 1 op de 11 activiteiten. Dat aandeel ligt nog iets lager dan vorig jaar (toen 11,9%).

4.7.4. Detailactiviteiten

Bij overleg is uitwisseling en afstemming (n=110) nog steeds veruit de voornaamste detailactiviteit. Andere detailactiviteiten komen duidelijk minder tot uiting. Toch zijn er nog enkele die relatief vaker dan de andere voorkomen, met name werkgroepparticipatie (n=47), concept- en materiaalontwikkeling (n=41) en voorbereiding (n=36). Opvallend is de terugval van introductie en kennismaking: van 46 activiteiten in 2002 naar 13 in 2003.
Bij de consult- en adviesactiviteiten komen adviesgesprek (n=46) en consulting (n=37) en supervisie (n=23) het meest voor. Voor adviesgesprek is dat ongeveer een verdubbeling. In 2002 werd deze detailactiviteit 22 keer gescoord.
Inzake vormingsactiviteiten is er slechts 1 detailactiviteit die opvallend aanwezig is: informatieoverdracht (n=25). De enige andere detailactiviteit die meer dan 2 keer voorkomt is attitude en informatie (n=7). Toch moet deze veel terrein prijsgeven. In 2002 werden nog 20 vormingsactiviteiten omtrent attitude en informatie geregistreerd.

4.7.5. Registratorgroepen

Net zoals vorig jaar komt ruim de helft van de activiteiten in de overheidssector op naam van de regionale actoren. Bijna een derde wordt uitgevoerd door lokale actoren en 1 activiteit op de 7 door Vlaamse actoren.
De regionale actoren werken in 6 op de 10 van de gevallen met lokale overheden. Dat is iets minder dan in 2002. 4 activiteiten vormen hierin de basis: consult en advies naar preventiewerkers, consult en advies naar het bestuursniveau, overleg met het bestuursniveau en overleg met intermediairen.
Naast de lokale overheden komen ook de provinciale overheden iets vaker naar voor in de activiteiten van de regionale actoren. Het gaat bijna steeds om overlegactiviteiten, in de eerste plaats met het bestuursniveau en ook vrij veel met intermediairen.
Twee derde van de activiteiten die lokale actoren in de overheidssector uitvoeren, zijn gericht naar lokale overheden. Overleg met vertegenwoordigers van het bestuursniveau is veruit de belangrijkste poot. Voorts komen ook overleg met intermediairen en preventiewerkers sterker aan bod.
Op ruime afstand komen regionale overheden iets vaker aan bod in de activiteiten van de lokale actoren. Deze detailsector wordt bijna uitsluitend bereikt middels overleg met preventiewerkers.
De Vlaamse actoren voeren meer dan de helft van hun activiteiten uit met overheden op gemeenschapsniveau. Het gaat bijna uitsluitend om consult- en adviesactiviteiten ten aanzien van het bestuursniveau. Ook de federale overheden worden nog vrij vaak bereikt. Het gaat dan om overleg met het bestuursniveau en intermediairen en over consult en advies naar het bestuursniveau.

4.8. INTERSECTORALE SAMENWERKING

- **1.290 activiteiten**
- **3.217,0 uur**
- **gemiddelde tijdsduur 2 uur en 30 minuten**
- **minimum 5 minuten, maximum 8 uur en 20 minuten**
- **208 consult/adviesactiviteiten (377,2 uur; gemiddeld 1 uur en 49 minuten)**
- **891 overlegactiviteiten (2.144,8 uur; gemiddeld 2 uur en 24 minuten)**
- **191 vormingsactiviteiten (695,0 uur; gemiddeld 3 uur en 38 minuten)**

4.8.1. Detailsector

	Aantal	Betrokkenheid in activiteiten (%)
Algemene bevolking	409	31,7%
Andere	45	3,5%
Arbeid	70	5,4%
Gezondheid	716	55,5%
Onderwijs	404	31,3%
Overheid	740	57,4%
Politie/justitie	380	29,5%
Vrijetijd en cultuur	191	14,8%
Welzijn	689	53,4%
TOTAAL	(n=1.290)	

Tabel 22: aantal activiteiten, aandeel en participatiegraad per sector

In de eerste kolom staat het aantal activiteiten waarbij een sector in intersectorale samenwerking betrokken was. In de tweede kolom staat de participatiegraad per sector. Deze wordt berekend door het aantal activiteiten waar een sector aan intersectorale samenwerking deelnam (eerste kolom) te relateren aan het totaal aantal activiteiten dat in het kader van intersectorale samenwerking plaatsvond (n=1.290).

Eerste vaststelling: het gemiddeld aantal sectoren dat aan een intersectorale samenwerkingsactiviteit deelneemt, is weer gestegen naar zijn oud peil: van 2,5 naar 2,8. Dat betekent dat we globaal genomen voor elke sector een stijging van de participatiegraad zouden mogen verwachten.

De stijging van het gemiddelde aantal sectoren komt er 'ondanks' de stijging van de detailsector 'algemene bevolking'[20], waarbij meestal slechts deze ene detailsector gescoord wordt. De stijging van de participatiegraad van de algemene bevolking houdt dus aan. Op 5 jaar tijd is die verviervoudigd! In 1999 lag hun participatiegraad nog op 7,9%.
Nog steeds nemen dezelfde 3 sectoren het sterkst deel aan intersectorale samenwerking, met een participatie aan meer dan de helft van de activiteiten. Deze 3 zijn de overheidssector (57,4%), de welzijnssector (53,4%) en de gezondheidssector (55,5%). Voor de 2 eerstgenoemde sectoren is dat een stijging van 3 à 4 %. Voor de gezondheidssector is de stijging veel opvallender, met name van 45,7% naar 55,5%. Daarmee komt het aandeel weer in dezelfde grootteorde als voor het 'dipjaar' 2002, toen het naar 45,7% daalde.
Op enige afstand volgen 3 sectoren met een aandeel rond 30%. Over de groeiende participatie van de algemene bevolking hadden we het al. De onderwijssector verstevigt de participatiegraad weer na de forse terugval in 2002 (27,4%). Politie en justitie kent eveneens een lichte stijging, van 25,6% naar 29,5% en blijft dus een voorname partner in intersectorale samenwerking.
De vrijetijds- en cultuursector komt uit op dezelfde participatiegraad als vorig jaar. De arbeidssector blijft eerder uitzonderlijk betrokken partij in intersectorale samenwerking, maar ziet de participatiegraad toch verdrievoudigd, van 1,8% naar 5,4%.

4.8.2. Doelgroepen

	Aantal	Participatiegraad (n=1.290)
Bestuursniveau	274	21,2%
Cliëntsysteem	288	22,3%
Intermediairen	666	51,6%
Preventiewerkers	300	23,3%

Tabel 23: aantal activiteiten en participatiegraad per doelgroep

In vergelijking met 2002 verandert er niet veel in de participatiegraad van de verschillende doelgroepen.
Intermediairen blijven de belangrijkste doelgroep in intersectorale samenwerking. De huidige participatiegraad ligt iets hoger dan in 2002 (47,4%), waardoor die weer op het niveau van de voorgaande jaren komt.
De 3 andere categorieën komen uit op een participatiegraad net boven 20%. Bestuursniveau en cliëntsystemen kennen een zeer lichte daling van ongeveer 1%. De doelgroep preventiewerkers stijgt met ruim 2%.
Intermediairen en preventiewerkers zijn samen in driekwart van de activiteiten betrokken partij, wat een stuk meer is dan in 2002 (68,4%).

[20] De detailsector algemene bevolking wordt gekozen als een bepaalde activiteit zich richt tot en openstelt voor brede lagen van de bevolking. Het bemannen van een stand op een preventiebeurs, het houden van een voor iedereen toegankelijke infoavond e.d. zijn voorbeelden waarbij deze detailsector gekozen wordt.

4.8.3. Activiteiten

	Aantal	%
Consult/advies	208	16,1%
Overleg	891	69,1%
Vorming	191	14,8%
TOTAAL	1.290	100,0%

Tabel 24: aantal en aandeel van activiteiten per soort

Met meer dan twee derde van alle activiteiten blijft overleg de meest voorkomende activiteit in intersectorale samenwerking. Dat aandeel kent een lichte stijging in vergelijking met 2002 (toen 65,3%).
Consult- en adviesactiviteiten zijn goed voor een zesde van de intersectorale activiteiten. Dat aandeel ligt een beetje lager dan in 2002 (17,9%) maar tevens nog een stuk hoger dan de jaren daarvoor.
Ondanks een licht verlies blijft vorming rond een aandeel van 15% schipperen.

4.8.4. Detailactiviteiten

Uitwisseling en afstemming is met 339 activiteiten nog steeds de meest voorkomende overlegactiviteit in intersectorale samenwerking. Op enige afstand volgen werkgroepparticipatie (n=222), voorbereiding (n=199), projectbegeleiding (n=177) en concept- en materiaalontwikkeling (n=143).
Projectbegeleiding neemt merkbaar aan belang toe. In 2002 werd deze detailactiviteit 72 keer gescoord.
Bij vorming gaat het bijna uitsluitend om 3 detailactiviteiten: informatieoverdracht (n=90), attitude en informatie (n=86) en vaardigheidstraining (n=73). Andere detailactiviteiten komen veel minder voor.
Het merendeel van consult- en adviesactiviteiten bestaat uit consultatie (n=90). Een andere vaker voorkomende detailactiviteit is consulting (n=47). Op ruime afstand volgen supervisie (n=26) en intervisie (n=21). Voor het eerst komt supervisie een kijkje aan het grote venster nemen. In 2002 werden slechts 7 activiteiten rond supervisie geregistreerd.

4.8.5. Registratorgroepen

Driekwart van de geregistreerde activiteiten in intersectorale samenwerking komt op naam van de regionale actoren. 1/5 komt toe aan de lokale actoren, de Vlaamse actoren zijn slechts fragmentair vertegenwoordigd.
De regionale actoren hebben 3 prioritaire partners als het gaat om intersectorale samenwerking: gezondheid, overheid en welzijn. Deze 3 sectoren zijn present in meer dan de helft van de intersectorale activiteiten. Politie en justitie, onderwijs en de algemene bevolking zijn in ongeveer een derde van de intersectorale activiteiten betrokken partij. Voor de algemene bevolking is dat in

vergelijking met 2002 een verdubbeling van de participatiegraad. De vrijetijds- en cultuursector is in ongeveer 1 op de 6 intersectorale samenwerkingsactiviteiten betrokken. De arbeidssector is met een participatiegraad van 2,3% zo goed als nooit aanwezig.
Bij de lokale actoren ligt de participatiegraad van de sectoren lager dan bij de regionale actoren. Overheid en welzijn blijven de meest betrokken sectoren maar hun participatiegraad gaat sterk achteruit: van ongeveer vier vijfde naar om en bij de helft. Ook de participatie van de algemene bevolking is fel gedaald. In 2002 was deze nog present in de helft van de intersectorale samenwerkingsactiviteiten van de lokale actoren, nu is dat nog in iets meer dan een derde van de activiteiten het geval. Anderzijds gaat de participatie van de sectoren gezondheid en onderwijs in stijgende lijn. Vorig jaar kwamen deze uit op een participatiegraad tussen 20 en 25%, nu is dat gestegen naar om en bij een derde.
De participatie van de sector politie en justitie blijft net boven 20%. Opmerkelijk is de opmars van de arbeidssector. Deze sector neemt deel aan ruim 1 op de 6 intersectorale activiteiten van lokale actoren. In 2002 was dat nog niet 1%. Toen vonden er 4 intersectorale activiteiten met aanwezigheid van de arbeidssector plaats, nu is dat het geval in 48 activiteiten. De vrijetijds- en cultuursector is in ongeveer een tiende van de activiteiten betrokken.
Bij de Vlaamse actoren wordt vooral de sector gezondheid betrokken bij intersectorale samenwerking. Deze sector blijft in ongeveer 4 op de 5 activiteiten vertegenwoordigd. Andere sectoren die nog vrij vaak participeren, zijn overheid (6 op de 10 activiteiten) en onderwijs (4 op de 10 activiteiten). De andere sectoren komen in een kwart of minder aan bod. In aantallen uitgedrukt komt dat neer op 15 activiteiten of minder.

5. ALGEMENE CONCLUSIES: BESPREKING EN BEMERKINGEN

5.1. INHOUDELIJK

Nu we de resultaten algemeen en per sector hebben besproken, is het goed om alles nog eens op een rijtje te zetten. Om een totaalbeeld te schetsen van de Gingerresultaten 2003 worden eerst kort de algemene bevindingen herhaald om vervolgens de resultaten per registratorgroep, per sector en per provincie te bespreken.

5.1.1. Algemene bevindingen

In totaal werden 5.568 bruikbare activiteiten geregistreerd door 67 preventie-actoren: 40 regionale actoren, 14 Vlaamse actoren en 13 lokale actoren. Het gaat hierbij niet om 67 preventiewerkers die fulltime met alcohol- en drugpreventie bezig zijn. Een aantal van hen is deeltijds tewerkgesteld en voor een aantal van hen vormt alcohol- en drugpreventie slechts een deel van het takenpakket. De groep CLB-medewerkers haakte definitief af.
De totale tijdsinvestering voor alle activiteiten samen bedraagt 15.132 uur. De 3.119 overlegactiviteiten waren goed voor een totale tijdsinvestering van 6.957 uur (gemiddeld 2 uur en 14 minuten). De 1.767 vormingsactiviteiten namen 6.765 uur in beslag (gemiddeld 3 uur en 50 minuten per activiteit). 1.410 uur werd besteed aan 682 consult- en adviesactiviteiten (gemiddeld 2 uur en 4 minuten).

5.1.2. Bevindingen per registratorgroep

- De lokale preventieactoren registreerden in 2003 in totaal 1.243 activiteiten, wat goed is voor 22,3% van het totaal. Bekijken we hun bedrijvigheid in de verschillende sectoren, dan blijkt dat deze groep in de eerste plaats in de sector onderwijs actief is (34,4%). Dat is proportioneel iets meer dan het totale aandeel van de onderwijssector (31,8%). In deze sector wordt vooral het secundair onderwijs bereikt, meer nog dan dat algemeen genomen het geval is. Vorming van cliëntsystemen en overleg met intermediairen zijn hierin de kernactiviteiten. Het basisonderwijs is de enige andere detailsector die nog enigszins aan bod komt. Ook in het basisonderwijs gaat het vooral om vorming van cliëntsystemen en overleg met intermediairen.
  Lokale actoren nemen vrij vaak deel aan activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking (21,7%). Toch is dat iets minder dan het algemene aandeel. In 2002 lag het aandeel van intersectorale samenwerking 8% hoger. De overheidssector is vertegenwoordigd in meer dan de helft van de intersectorale samenwerking met lokale actoren, de welzijnssector is present in de helft van deze activiteiten. Een derde van de activiteiten binnen intersectorale samenwerking is gericht naar de algemene bevolking. In 2002 was dat nog bijna de helft. De huidige groep lokale preventiewerkers werkt

dus merkelijk minder met de algemene bevolking dan de groep van vorig jaar.
Een aantal andere sectoren komt uit op een aandeel van rond 10%. Dat geldt voor de sectoren overheid, welzijn en vrijetijd en cultuur. Deze vrijetijds- en cultuursector neemt verder in belang af voor deze registratorgroep. Regionale actoren spitsen zich in deze sector sterker toe op vorming van cliëntsystemen in het jeugdwerk en bij ongebonden jongeren, op overleg met intermediairen uit het jeugdwerk en op overleg en consult/advies jegens bestuursniveaus die met ongebonden jongeren werken.
Over het activiteitenprofiel van lokale actoren in de welzijnssector kunnen verder niet veel details worden vermeld. Dat komt omdat het gros van de activiteiten de categorie 'andere' als detailsector kreeg opgeplakt.
Lokale actoren werken in 2003 opmerkelijk meer met de overheidssector dan in 2002 (10,4% t.o.v. 6,3%). Het aandeel van de overheidssector bij lokale actoren komt daardoor hoger te liggen dan dat bij de hele groep (10,4% vs. 7,7%). Overleg met bestuurders van lokale overheden vormt duidelijk de hoofdmoot.
Lokale actoren werken dan weer minder met de gezondheidssector dan de hele groep registrators (6,1% vs. 9,9%). Ze werken het vaakst rond overleg met bestuursleden en intermediairen uit koepelorganisaties.
De arbeidssector kent ondanks een aandeel dat onder het algemene niveau ligt (4,6%) een duidelijke groei ten aanzien van 2002 (toen 0,7%). De klemtoon ligt op vorming van cliëntsystemen bij overheidsorganisaties.
De minst bereikte sector, die van politie en justitie, kent een daling in het voorheen al geringe aandeel, van 3,7% naar 2,8%. Toch ligt het aandeel nog steeds iets hoger dan het algemene aandeel (2,8% vs. 1,9%). Overleg met het bestuursniveau van politiediensten is hierin het sterkst aanwezig.

- De regionale preventieactoren staan met 3.614 activiteiten in voor bijna twee derde van de in 2003 geregistreerde activiteiten. Het aandeel van deze groep gaat de laatste jaren in stijgende lijn: van 35,3% in 2001 naar 44,4% in 2003 naar de huidige 64,9%. De groei van de groep CGG-preventiewerkers en de uitval in/van andere registratorgroepen dragen hiervoor de verklaring aan. Er wordt in de eerste plaats in de onderwijssector en in intersectorale samenwerking geïnvesteerd.
  Wat de onderwijssector betreft, wordt daar nu duidelijk meer aandacht aan besteed door de regionale actoren dan in 2002 (27,1% t.o 20,4%). Toch ligt het aandeel van deze groep lager dan het algemene aandeel (27,1% vs. 31,8%). Driekwart gebeurt in het secundair onderwijs, waarbij overleg met en vorming van intermediairen de voornaamste activiteiten zijn. De andere detailsectoren uit de onderwijssector worden in minder dan een tiende van de activiteiten bereikt. De enige detailsectoren die nog een redelijk aandeel scoren (rond 8%), zijn het basisonderwijs en het hoger onderwijs. In het basisonderwijs zijn overleg met intermediairen en vorming naar cliëntsystemen en intermediairen de hoofdactiviteiten. In het hoger onderwijs zijn er niet echt manifeste details uit te halen.
  Intersectorale samenwerking behoudt ongeveer zijn aandeel (26,6% vs.

27,3% in 2002). Dezelfde 3 sectoren blijven de voornaamste participanten: gezondheid, overheid en welzijn. Ook politie en justitie, onderwijs en de algemene bevolking komen nog vrij vaak aan bod. Vooral deze laatste kent daardoor een opmerkelijke stijging. De verminderde aandacht van lokale actoren voor de algemene bevolking wordt ruimschoots gecompenseerd door de stijgende aandacht vanuit de groep regionale actoren.
3 sectoren situeren zich rond 10%: gezondheid, welzijn en vrijetijd en cultuur. Een sector die relatief sterker wordt bereikt, is gezondheid en dit ondanks een verlies van 13,6% naar 10,9%. Er wordt vooral met de Centra Geestelijke Gezondheidszorg gewerkt, vooral in de vorm van overleg met het CGG-preventiewerk. Het gaat eigenlijk vooral om overleg tussen preventiewerkers van verschillende CGG's. Een andere detailsector waar nog vrij veel mee samengewerkt wordt, is het Lokaal Gezondheidsoverleg. Het gaat dan in de eerste plaats om overleg met intermediairen.
Het aandeel van de welzijnssector bij de regionale actoren zakte eveneens, van 13,5% naar 10,8%. Deze samenwerking wordt gekenmerkt door overlegactiviteiten met intermediairen uit de voorzieningen bijzondere jeugdzorg en OCMW's.
De vrijetijds- en cultuursector wordt door de regionale preventieactoren ongeveer even sterk bereikt als dat dat voor de hele groep geldt. De laatste jaren neemt deze sector fors in belang toe bij de regionale preventieactoren. In 2001 maakten activiteiten in deze sector amper 3,2% van alle preventieactiviteiten van regionale actoren uit, nu is dat al 10,4%. Overleg met intermediairen uit het jeugdwerk is de belangrijkste activiteit. Ook overleg met cliëntsystemen en/of intermediairen in de detailsector ongebonden jongeren, vorming van intermediairen in de sportorganisaties en overleg met intermediairen uit het socio-cultureel werk zijn vaker voorkomende activiteiten.
Nog een sector die 'gemiddeld' aan bod komt in de activiteiten van regionale actoren, is de arbeidssector. Het aandeel stijgt van 3,4% naar 5,8%. In overheidsbedrijven gaat het vooral om vorming van en overleg met intermediairen. In privé-organisaties komen overleg met respectievelijk intermediairen en het bestuursniveau en vorming van intermediairen ongeveer even sterk voor.
De overheidssector komt iets minder dan globaal aan bod in de activiteiten van regionale actoren (6,7% vs 7,7%). Vorig jaar kwam deze sector nog meer dan gemiddeld aan bod bij deze registratorgroep. Er wordt in de eerste plaats met lokale overheden gewerkt.
De sector politie en justitie wordt door de regionale actoren, net zoals door de andere registratorgroepen, zo goed als niet bereikt.

- De Vlaamse preventieactoren zijn met 711 activiteiten goed voor 12,8%. In 2002 was dat 14,1%. Bij deze registratorgroep is onderwijs veruit de meest bereikte sector (51,3%), wat nog meer is dan de voorgaande jaren. Het relatieve gewicht van De Sleutel-Preventie en Leefsleutels, organisaties met een sterke focus op preventie in het onderwijs, in deze groep is hiervoor de verklaring. 'Slechts' 4 op de 10 van de activiteiten in het onderwijs gaan uit

naar het secundair onderwijs, voornamelijk vorming van cliëntsystemen. Het basisonderwijs wordt bijna even sterk bereikt, wat veel sterker is dan algemeen, met een duidelijk accent op vorming van intermediairen en (zij het minder uitgesproken) vorming van cliëntsystemen. Ook het hoger onderwijs wordt relatief sterker bereikt door de Vlaamse actoren. Vorming van en overleg met intermediairen zijn hierin manifest aanwezig. Dat heeft wellicht te maken met de ontwikkeling van opleidingsmodules voor toekomstige intermediairen in het hoger onderwijs.
Andere sectoren die meer dan gemiddeld worden bereikt door de Vlaamse actoren, zijn gezondheid (11,3% vs 9,9%; vooral overleg met en vorming van CGG-preventiewerkers), overheid (8,6% vs 7,7%; vooral consult en advies) en vooral arbeid (8,3% vs 5,8%, vooral consult en advies aan intermediairen en bestuursniveau in privé-organisaties).
Daar staat een veel geringer aandeel van intersectorale samenwerking tegenover: 8,0% bij de Vlaamse actoren tegenover 23,2% bij alle actoren samen. Vooral de gezondheidssector, maar ook de overheids- en onderwijssector nemen daar vaak aan deel.
2 sectoren die zo goed als niet bereikt worden, zijn welzijn (1,3%) en politie en justitie (1,1%).

5.1.3. Bevindingen per bereikte sector

- De sector arbeid komt eerder beperkt aan bod, maar kent toch een opmerkelijke heropleving na vorig jaar: van 3,4% naar 5,8%. In totaal werden 394 activiteiten in deze sector uitgevoerd: 324 direct en 70 via intersectorale samenwerking. Dat is bijna een verdubbeling in aantal ten opzichte van 2002. Daarmee verdubbelt de participatiegraad[21] ook bijna (van 3,8% naar 7,1%) en komt zo zelfs hoger te liggen dan in het topjaar 2001 (6,2%). Gezien de meermaals gesignaleerde nood om deze belangrijke sector meer te betrekken, gaat deze evolutie dus in de goede richting.
  Er wordt iets meer gewerkt met overheidsbedrijven dan met privé-bedrijven. Nog steeds geldt dat preventieactiviteiten in de arbeidssector vooral toegespitst zijn op grotere arbeidsorganisaties, met meer dan 200 personeelsleden. Nochtans werden in 2003 weer meer kleinere organisaties bereikt.
  Nadat vorming de laatste jaren de kloof met overleg stelselmatig verkleinde, krijgt vorming nu voor het eerst duidelijk de bovenhand. Intermediairen blijven veruit de belangrijkste doelgroep. Zij worden in meer dan de helft van de activiteiten bereikt. Het bestuursniveau neemt deel aan een kwart van de activiteiten, wat heel wat minder is dan in 2002. Cliëntsystemen worden in 1 op de 6 activiteiten bereikt, iets meer dan voorheen. Het bereik van de preventiewerkers blijft zich rond 10% situeren.
  Intermediairen worden vooral bereikt middels vorming over attitude en

[21] Met participatiegraad wordt bedoeld: de relatieve deelname aan de geregistreerde preventieactiviteiten. De som van het aantal activiteiten binnen genoemde sector met het aantal activiteiten waarin genoemde sector aan intersectorale samenwerking participeert ten opzichte van het totaal aantal geregistreerde preventieactiviteiten wordt procentsgewijs weergegeven.

informatie en informatieoverdracht. Het bestuursniveau wordt vooral bereikt via adviesgesprekken en cliëntsystemen vooral via vorming over attitude en informatie.

- De sector politie en justitie scoorde in 2003 106 unisectorale en 380 intersectorale activiteiten, wat samen goed is voor een totaal van 486 activiteiten. Dat komt neer op een participatiegraad van 8,7%, wat iets hoger is dan in de voorgaande jaren.
  Politionele diensten zijn veruit de meest bereikte detailsector, op ruime afstand gevolgd door gevangenissen. Rechtbanken en koepels komen eerder sporadisch aan bod. Activiteiten met politionele diensten focussen sterk op uitwisseling en afstemming met intermediairen en/of vertegenwoordigers van het bestuursniveau.

- De sector onderwijs is met ruime voorsprong de sterkst bereikte sector. Met 2.176 activiteiten (1.772 unisectoraal en 404 intersectoraal) komen zij op een participatiegraad van 39,1%. Dat is 1 tot 2% minder dan de voorgaande jaren.
  2 op de 3 activiteiten gaan uit naar het secundair onderwijs, waar de 3 grote onderwijsvormen het gros van de activiteiten inpikken. Toch neemt het aandeel van de kleinere onderwijsvormen (Deeltijds Onderwijs, BuSO en KSO) weer toe.
  Het basisonderwijs is nog steeds de tweede meest bereikte detailsector, in 1 op de 6 activiteiten. Van de andere detailsectoren springt enkel hoger onderwijs dankzij een opmerkelijke groei uit boven het aandeel van 5%. Eveneens in het oog springend is de gestage groei van ouderverenigingen, wiens aandeel door de jaren heen haast ongemerkt steeg van 0,6% naar 3,2%.
  Vormingsactiviteiten maken de helft van alle activiteiten in de onderwijssector uit. Deze zijn sterk naar cliëntsystemen gericht (vooral leerlingen maar ook ouders), waarbij het in het gros van de gevallen gaat om attitude en informatie. Intermediairen worden even sterk bereikt via vormingsactiviteiten. Bij deze doelgroep gaat het eveneens in de eerste plaats om attitude en informatie, maar ook vaardigheidstraining komt relatief vaker voor.
  Overleg is met een aanwezigheid in 4 op de 10 activiteiten de tweede belangrijkste soort activiteit. Overleg vindt voornamelijk plaats met intermediairen. Het gaat dan vooral om werkgroepparticipatie, uitwisseling en afstemming en concept- en materiaalontwikkeling. Met het bestuursniveau vindt vrij veel uitwisseling en afstemming plaats.
  Consult- en adviesactiviteiten komt dit jaar duidelijk minder voor, vooral wegens de uitval van de CLB-registrators. Consult en advies vindt hoofdzakelijk met intermediairen plaats, vooral in de vorm van adviesgesprekken, consulting en consultatie.

- Met 13,6% blijft de sector vrijetijd en cultuur hangen rond zijn ‘vaste’ participatiegraad van rond 13%. In totaal werden 759 activiteiten in of met deze sector uitgevoerd: 568 direct en 191 via intersectorale samenwerking.

Het aantal unisectorale activiteiten stijgt sterk.
Het jeugdwerk en ongebonden jongeren worden als detailsector nog steeds het meest bereikt. Door de stijging van het aandeel van het jeugdwerk en de daling van ongebonden jongeren is er nu proportioneel wel een groter verschil tussen beide detailsectoren. Socio-culturele verenigingen en sport komen in ongeveer 1 op de 10 activiteiten in de vrijetijds- en cultuursector aan bod.
Overleg komt nu duidelijk het vaakst aan bod en is zeer sterk gericht naar intermediairen. Het gaat in de eerste plaats om uitwisseling en afstemming, maar ook introductie en kennismaking, concept- en materiaalontwikkeling, projectbegeleiding en werkgroepparticipatie komen vaker voor. Vorming is vooral naar cliëntsystemen en intermediairen gericht, waarbij attitude en informatie en informatieoverdracht het gros van de activiteiten vullen. Wat consult- en adviesactiviteiten betreft, springt 1 detailactiviteit er uit: adviesgesprek. Dit vindt ongeveer even sterk plaats met zowel intermediairen, cliëntsystemen als met het bestuursniveau.

- De welzijnssector ziet zijn participatiegraad andermaal stijgen: van 20,9% naar 21,9%. In 2000 lag die nog op 14,9%. In totaal nam deze sector deel aan 1.218 activiteiten, waarvan 528 unisectorale en 689 intersectorale.
  De in deze sector populaire restcategorie ‘andere’ blijft een zorgpunt dat in de toekomst moet worden teruggedrongen, temeer het vaak om foutieve registraties gaat. Voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg en de OCMW’s blijven de meest bereikte detailsectoren, maar verliezen elk 3 à 4%. Andere detailsectoren komen in minder dan 1 op de 10 activiteiten voor. Toch kennen we 2 opvallende stijgers: comités voor bijzondere jeugdzorg springen tussen 2001 en 2003 van 1,3% naar 8,6% en justitieel welzijnswerk stijgt tussen 2000 en 2003 van 0,8% naar 6,3%.
  7 op de 10 activiteiten omvatten overleg en in twee derde van de activiteiten worden intermediairen bereikt. Niet verwonderlijk dus dat overleg met intermediairen dé kernactiviteit is in deze sector. Het gaat dan vooral om uitwisseling en afstemming. Uitwisseling en afstemming is ook de hoofdactiviteit in het werken met de doelgroepen bestuursniveau en preventiewerkers.
  Vorming komt in 1 op de 5 activiteiten voor en is vooral gericht op de doelgroep intermediairen. Het gaat dan in de eerste plaats om attitude/informatie, informatieoverdracht en vaardigheidstraining. Vorming over attitude en informatie komt nog vrij vaak voor bij cliëntsystemen.
  Consult en advies komen slechts uitzonderlijk voor.

- De sector gezondheid is met een participatiegraad van 22,7% weer de tweede meest bereikte sector (in 2002 lag die op 20,5%). Dat is te danken aan de grotere participatie in het kader van intersectorale samenwerking. De gezondheidssector was betrokken partij in 1.265 activiteiten, waarvan 549 activiteiten binnen de sector en 716 activiteiten binnen intersectorale samenwerking.
  De CGG’s nemen nog steeds bijna de helft van de activiteiten voor hun reke-

ning en blijven dus veruit de meest bereikte detailsector. In driekwart van de activiteiten gaat het om het CGG-preventiewerk. De enige andere detailsector die boven 10% uitkomt, zijn de koepels uit de gezondheidssector. Zij komen dit jaar weer iets sterker in het stuk voor dan vorig jaar (15,4% tegenover 13,6%). De andere detailsectoren liggen (ver) onder 10%. Toch is er 1 die aan het opkomen is: lokaal gezondheidsoverleg (LOGO) klimt van 5,5% naar 8,3%. Daar staat tegenover dat huisartsen nu weer merkelijk minder worden bereikt.
2 doelgroepen worden sterker bereikt: preventiewerkers en intermediairen. Samen zijn beide doelgroepen aanwezig in 8 op de 10 activiteiten. Het bestuursniveau en de cliëntsystemen worden in 1 op de 7 à 8 activiteiten bereikt.
Driekwart van de activiteiten in de gezondheidssector gaan over overleg. In bijna de helft van de gevallen gaat het om uitwisseling en afstemming, vooral gericht naar preventiewerkers en intermediairen maar ook naar het bestuursniveau. Andere min of meer belangrijke overlegactiviteiten zijn voorbereiding en concept- en materiaalontwikkeling. Beide gaan vooral naar preventiewerkers uit.
Vorming komt in deze sector eerder beperkt voor. Attitude en informatie en informatieoverdracht zijn de enige vaker voorkomende detailactiviteiten. Eerstgenoemde is in de eerste plaats gericht naar cliëntsystemen, laatstgenoemde eerder naar intermediairen en preventiewerkers.
Consult en advies komt amper voor.

- De sector overheid nam deel aan 1.171 activiteiten, veel vaker via intersectorale samenwerking (740 activiteiten) dan via unisectorale activiteiten (431 activiteiten). De participatiegraad ligt op 21,0%, wat in dezelfde grootteorde ligt als in 2002.
  Overheden op het lokale niveau worden in meer dan de helft van de activiteiten bereikt. Op ruime afstand volgen provinciale overheden (17,6%). Gemeenschaps- en regionale overheden liggen op een aandeel rond 10%.
  Het bestuursniveau is de partner bij uitstek in de overheidssector. Zij nemen aan de helft van alle activiteiten deel. Preventiewerkers zijn in ruim een kwart van de activiteiten van de partij, intermediairen in 1 op de 5 activiteiten. Cliëntsystemen komen iets meer dan vorig jaar voor, maar nog steeds eerder uitzonderlijk.
  Het grootste deel van de activiteiten, 6 op de 10 activiteiten, bestaat uit overleg. Bijna een derde van de activiteiten houdt consult en advies in, wat heel wat meer is dan algemeen. Vormingsactiviteiten daarentegen worden dan weer beduidend minder uitgevoerd, in ongeveer 1 op de 12 activiteiten.
  Overleg vindt vooral plaats met vertegenwoordigers van het bestuursniveau. Uitwisseling en afstemming en voorbereiding komen daarin beduidend vaker voor. Andere frequenter voorkomende overlegactiviteiten zijn werkgroepparticipatie bij intermediairen en uitwisseling en afstemming bij preventiewerkers. Concept- en materiaalontwikkeling komt ook nog vrij sterk tot uiting.

Bij consult- en adviesactiviteiten springen er 3 detailactiviteiten uit: adviesgesprekken (vooral met cliëntsystemen en bestuursniveau), consulting (bestuursniveau) en supervisie (enkel supervisie).
Vorming krijgt hoofdzakelijk inhoud door informatieoverdracht (vnl. met preventiewerkers).

- Wat activiteiten in het kader van intersectorale samenwerking betreft, zijn er 3 sectoren die in meer dan de helft van activiteiten deelnemen: overheid, gezondheid en welzijn. Onderwijs en politie en justitie worden in ongeveer 3 op de 10 intersectorale samenwerkingsactiviteiten betrokken. Een specifieke detailsector in intersectorale samenwerking is de algemene bevolking. Deze zet zijn opmars van de voorgaande jaren voort. In 2003 wordt deze groep bereikt in 31,7% van de intersectorale activiteiten. Op 5 jaar tijd is het aandeel van de algemene bevolking verviervoudigd. In de eind 2004 te verschijnen publicatie over de registratie van preventieactiviteiten in de periode 1999-2004 wordt deze opmerkelijke evolutie nader beschouwd.
  Intermediairen zijn de voornaamste doelgroep in intersectorale samenwerking. Zij zijn in de helft van de activiteiten betrokken. De 3 andere doelgroepen zijn in iets meer dan een vijfde van alle activiteiten vertegenwoordigd.
  7 op de 10 activiteiten bestaan uit overleg. 4 detailactiviteiten komen merkelijk meer voor: uitwisseling en afstemming (vooral naar intermediairen en preventiewerkers), werkgroepparticipatie (vooral naar intermediairen), projectbegeleiding (vooral naar intermediairen en cliëntsystemen) en concept- en materiaalontwikkeling (vooral naar intermediairen en preventiewerkers).
  Consult- en adviesactiviteiten komen in 1 op de 6 activiteiten voor. Bijna de helft ervan bestaat uit consultatie, bijna evenredig verdeeld tussen cliëntsystemen en intermediairen. Consulting (vnl. met cliëntsystemen) komt ook nog vrij vaak voor.
  Vorming komt in ongeveer 1 op de 7 activiteiten voor. Het gros van de vormingsactiviteiten omvat informatieoverdracht en attitude en informatie, telkens gericht naar zowel cliëntsystemen als intermediairen en preventiewerkers.

5.1.4. Bevindingen op provinciaal niveau

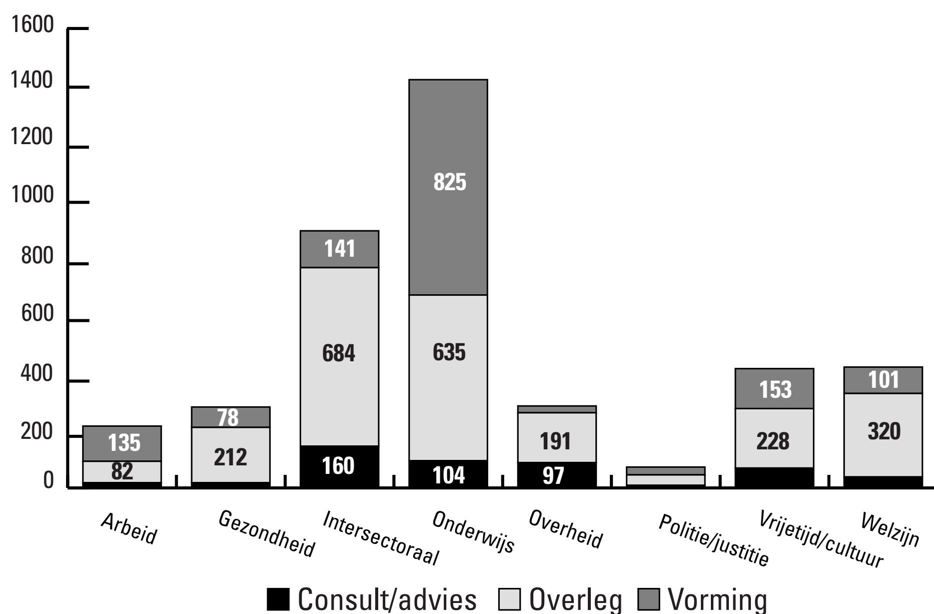
In tegenstelling tot de vorige jaren geven we in dit monitoringrapport geen uitgebreide beschrijving van de provinciale Gingerresultaten en dit omwille van 3 redenen:

- *In de eind 2004 te verschijnen VAD-publicatie over de Gingerresultaten 1999-2004 zal een hoofdstuk gewijd worden aan de provinciale resultaten.*
- *Op provinciaal niveau hangt, bij een geringe participatiegraad van preventieactoren, het resultaat te sterk af van de samenstelling van de groep. Zo zijn er in Brussel zo goed als geen preventieactoren actief, wat maakt dat een handvol registrators instaat voor alle activiteiten. In 2003 bijvoorbeeld staan 2 Gingeraars in voor meer dan driekwart van de 162 op Brussels niveau plaatsgevonden Ginger-activiteiten.*
  Maar ook in Vlaamse provincies kan dat probleem zich stellen. Zo zakt het aantal geregistreerde Gingeractiviteiten in de provincie Vlaams-Brabant van 657 in 2002 naar 351 in 2003. Dat heeft te maken met de uitval van een aantal belangrijke registrators. Een vergelijking tussen beide jaren ligt dan ook moeilijk.
- *Het is interessanter om de provinciale cijfers in groep te bespreken. VAD biedt elke provincie de mogelijkheid om de provinciale resultaten voor te stellen en te bespreken met de groep preventieactoren. De voorgestelde resultaten zijn veel uitgebreider dan wat in het Gingerrapport kan worden opgenomen. Bovendien leren de ervaringen dat de groepsdiscussie over de provinciale resultaten een zeer grote meerwaarde biedt voor zowel de preventiewerkers als voor de provinciale preventiecoördinator en de VAD-medewerker.*

Om toch enig referentiekader te bieden, worden hier de grafieken en tabellen per provincie weergegeven. Zo kan toch al een eerste beeld gevormd worden van de preventieactiviteiten in de provincies en kunnen, met de vorige monitoringrapporten in de hand, eerste vergelijkingen gemaakt worden.

- **Vlaanderen**[22]

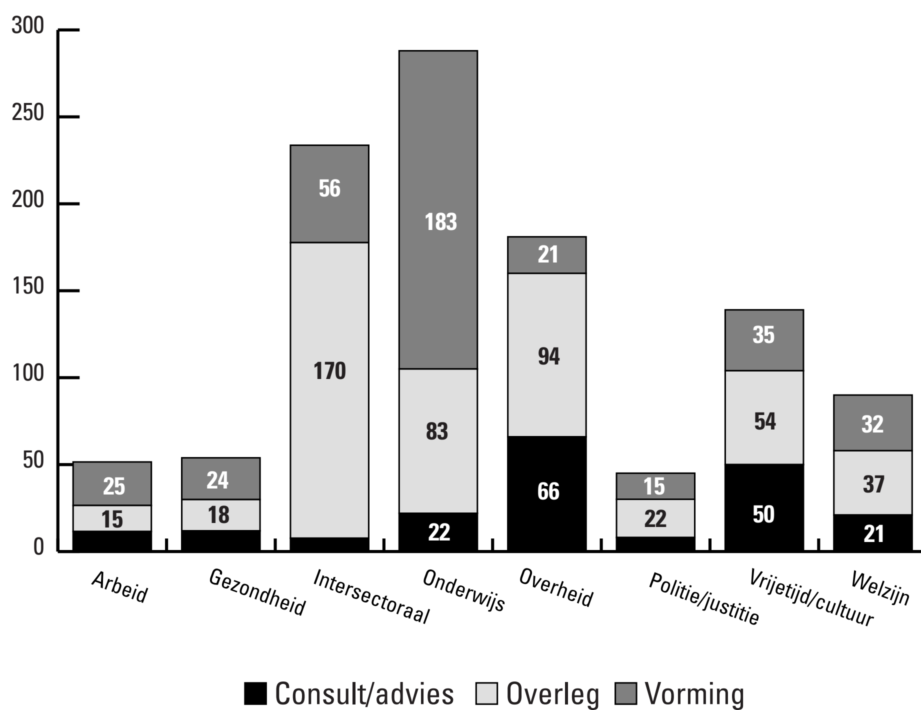
	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	242	5,5%
Gezondheid	312	7,1%
Intersectorale samenwerking	985	22,3%
Onderwijs	1.564	35,4%
Overheid	315	7,1%
Politie/justitie	84	1,9%
Vrijetijd en cultuur	455	10,3%
Welzijn	458	10,4%
TOTAAL	4.415	100,0%

[22] Enkel de locaties die op provinciaal niveau of lager te situeren zijn, worden mee in beschouwing genomen. De activiteiten op de niveaus 'internationaal', 'federaal', 'Vlaamse Gemeenschap' en 'interprovinciaal' worden niet mee in kaart gebracht. Dit maakt dat de som van alle activiteiten per provincie (n=4.415) kleiner is dan het algemeen totaal voor heel Vlaanderen (n=5.568)

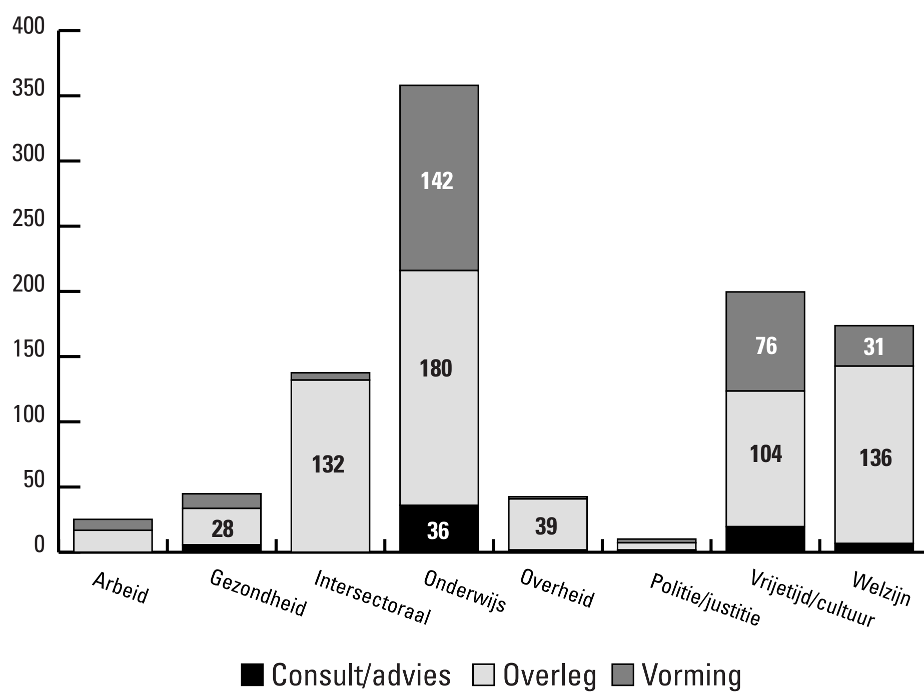
- **Provincie Antwerpen**

	Aantal activiteiten	Aandeel (%)
Arbeid	51	4,7%
Gezondheid	54	5,0%
Intersectorale samenwerking	235	21,7%
Onderwijs	288	26,6%
Overheid	181	16,7%
Politie/justitie	45	4,2%
Vrijetijd en cultuur	139	12,8%
Welzijn	90	8,3%
TOTAAL	1.083	100,0%

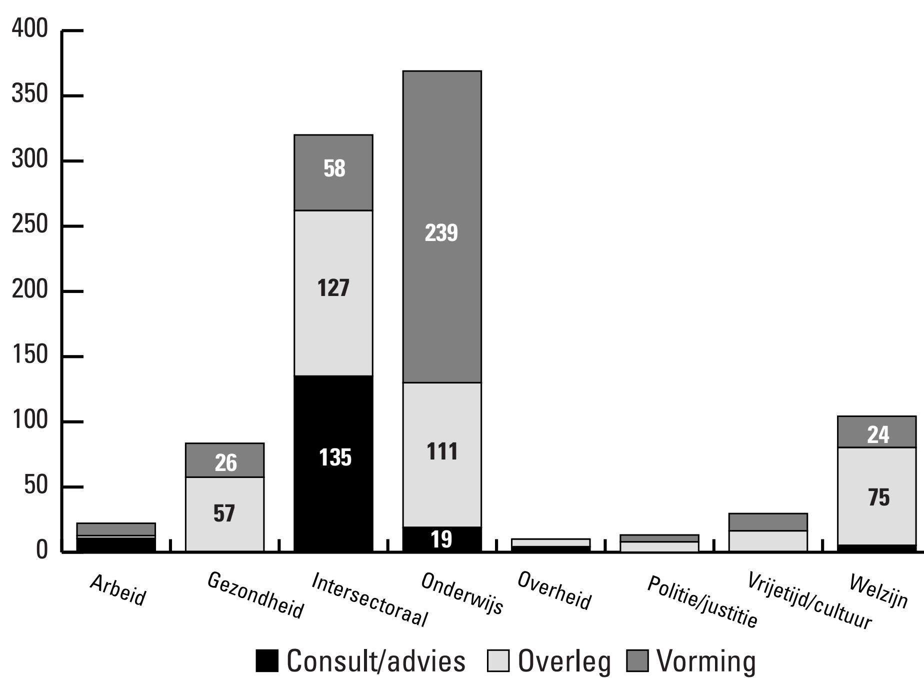
- **Provincie Limburg**

	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	24	2,4%
Gezondheid	45	4,6%
Intersectorale samenwerking	137	13,9%
Onderwijs	358	36,2%
Overheid	43	4,3%
Politie/justitie	10	1,0%
Vrijetijd en cultuur	198	20,0%
Welzijn	174	17,6%
TOTAAL	989	100,0%

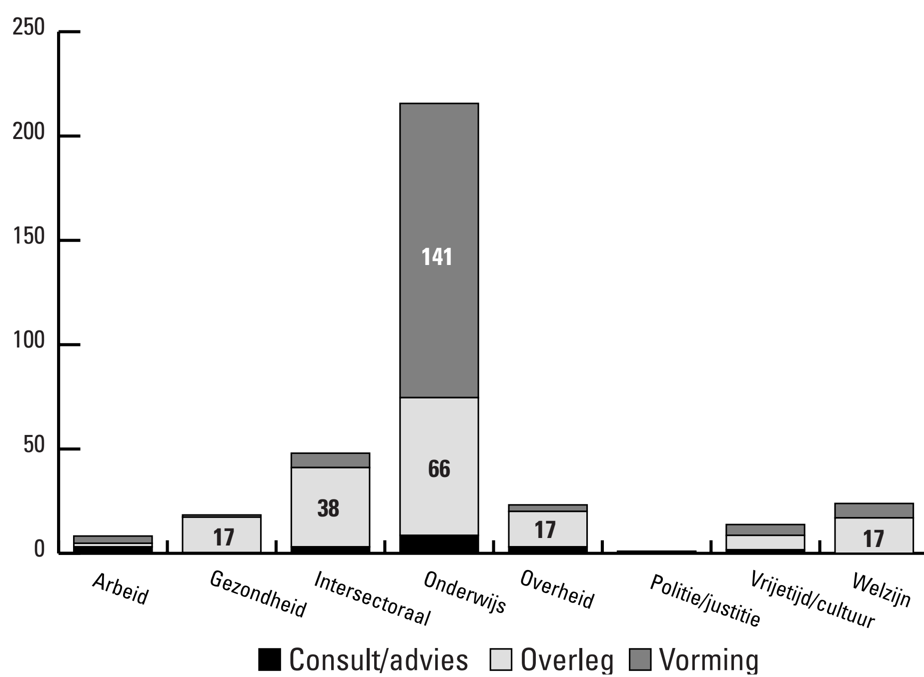
- **Provincie Oost-Vlaanderen**

	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	20	2,1%
Gezondheid	84	8,8%
Intersectorale samenwerking	320	33,6%
Onderwijs	369	38,7%
Overheid	12	1,3%
Politie/justitie	14	1,5%
Vrijetijd en cultuur	29	3,0%
Welzijn	105	11,0%
TOTAAL	953	100,0%

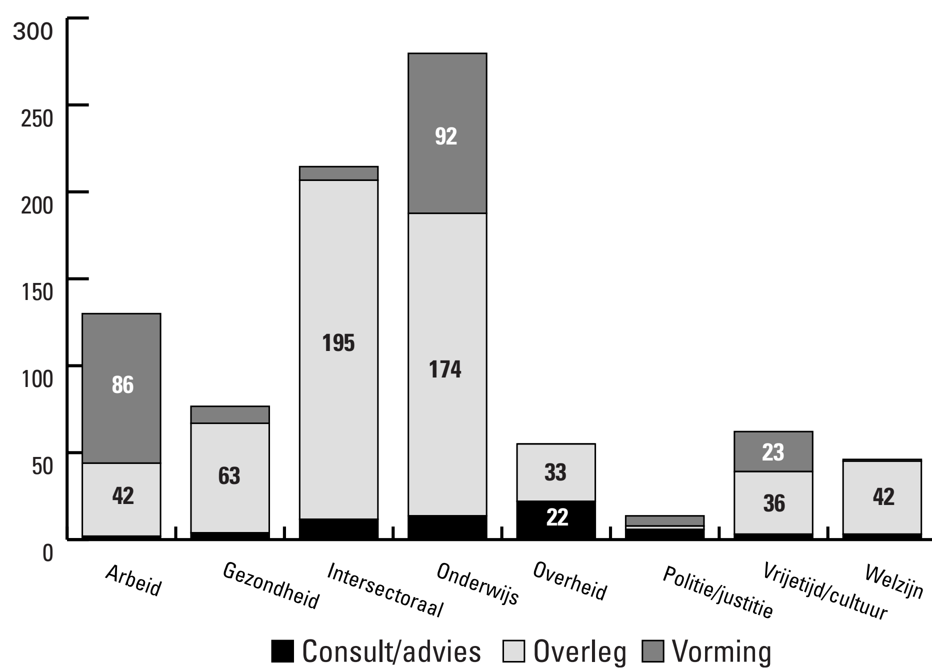
- **Provincie Vlaams-Brabant**

	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	8	2,3%
Gezondheid	19	5,4%
Intersectorale samenwerking	47	13,4%
Onderwijs	215	61,3%
Overheid	23	6,6%
Politie/justitie	1	0,3%
Vrijetijd en cultuur	14	4,0%
Welzijn	24	6,8%
TOTAAL	351	100,0%

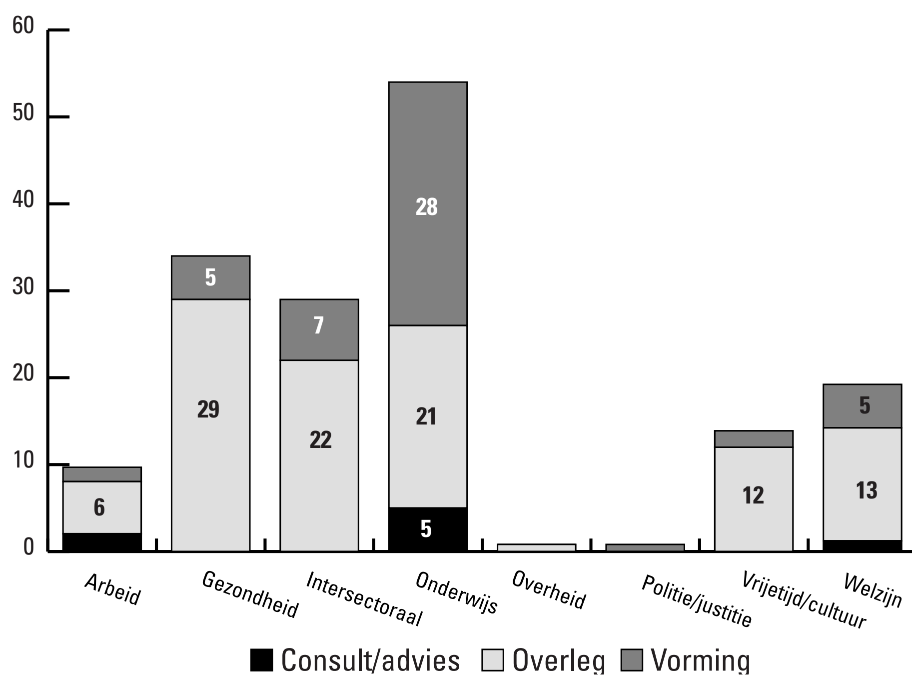
- **Provincie West-Vlaanderen**

	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	129	14,7%
Gezondheid	76	8,7%
Intersectorale samenwerking	217	24,7%
Onderwijs	280	31,9%
Overheid	55	6,3%
Politie/justitie	13	1,5%
Vrijetijd en cultuur	61	7,0%
Welzijn	46	5,2%
TOTAAL	877	100,0%

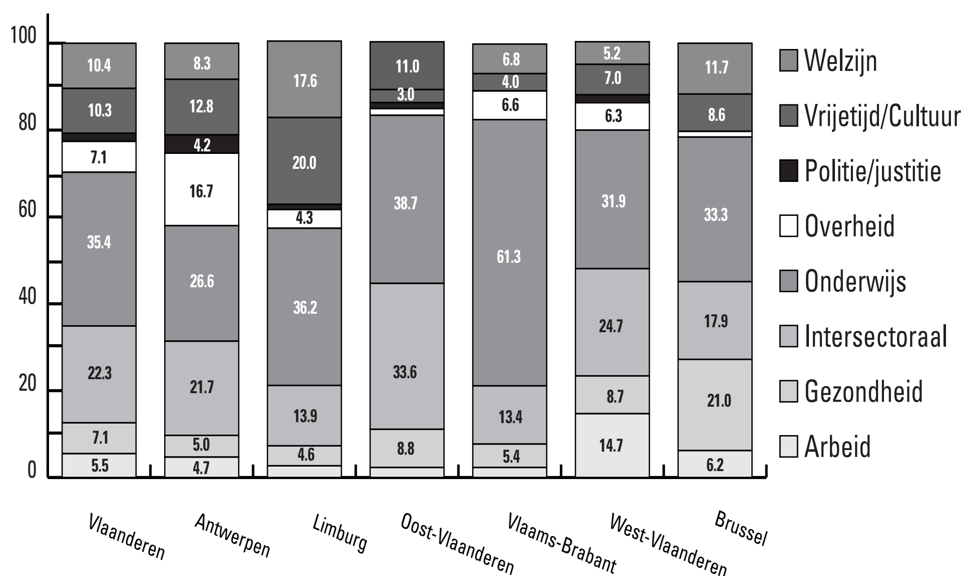
- **Brussel**

	Aantal activiteiten	Aandeel
Arbeid	10	6,2%
Gezondheid	34	21,0%
Intersectorale samenwerking	29	17,9%
Onderwijs	54	33,3%
Overheid	1	0,6%
Politie/justitie	1	0,6%
Vrijetijd en cultuur	14	8,6%
Welzijn	19	11,7%
TOTAAL	162	100,0%

- **Interproviciale vergelijking[23]**

	Aantal Gingeractiviteiten	Inwoners (per 01/01/2003)[24]	Relatieve activiteitsgraad[25]
Antwerpen	1.083	1.661.119	0,652
Limburg	989	802.528	1,232
Oost-Vlaanderen	953	1.370.136	0,696
Vlaams-Brabant	351	1.027.839	0,341
West-Vlaanderen	877	1.133.931	0,773
Vlaanderen (ter vgl)	4.415	5.995.553	0,736

(Kleurgrafiek, p. 88)

[23] In de grafiek staan omwille van de leesbaarheid enkel waarden vanaf 3% aangegeven. Velden waarin geen percentage staat weergegeven, vertegenwoordigen dus een aantal onder 3%. De exacte percentages zijn te lezen in de tabellen per provincie.
[24] Bron: Nationaal Instituut voor de Statistiek (http:/stabel.fgov.be/downloads/pop01072003com.xls).
[25] Aantal Gingeractiviteiten per 1000 inwoners.

5.2. TECHNISCH

Naast de inhoudelijke conclusies is het raadzaam om ook eens stil te staan bij een aantal vaststellingen op technisch en inhoudelijk-technisch vlak. Inmiddels wordt al bijna 2 jaar gewerkt met de Ginger 9-versie.

5.2.1. Technische evaluatie van Ginger

In de nog sterk experimentele beginfase werden de geïnformatiseerde programma's Ginger 4 en Ginger 5 gebruikt. In 1998 verscheen Ginger 7, voor Windows 95 ontwikkeld, veel gebruiksvriendelijker en technisch aangepast aan het gebruik in nieuwe software. In 2002 werd de sterk aangepaste Ginger 9-versie geïntroduceerd. De laatste jaren heeft VAD gewerkt aan de ontwikkeling van deze nieuwe Gingerversie. In het begin werd de aandacht toegespitst op het uitbreiden van het programma met een evaluatiescherm. Daar dit na een aantal testperiodes niet haalbaar werd geacht op basis van technische en inhoudelijke argumenten, werd ervoor geopteerd om

- de aanpassingen van het programma te beperken tot de verfijning van de categorieën en het aanpassen van het Interne Data-scherm;
- de aandacht voor evaluatie te bundelen in het 2003 verschenen VAD-evaluatiecahier, waarin een hoofdstuk wordt gewijd aan het gebruik van Ginger voor evaluatie van vooropgestelde meetbare doelstellingen.

In Ginger 9 werden 2 essentiële verbeteringen opgenomen om enerzijds de 'foutenmarge' te verkleinen en anderzijds de gebruiksvriendelijkheid te verhogen. De bestaande structuur van het activiteitenscherm, waar alle essentiële informatie voor dit rapport instaat, werd verfijnd. De hoofdstructuur werd behouden, maar voor de variabelen 'detailsector' en 'type' kwamen antwoordmogelijkheden bij. Het was de bedoeling om de frequenties van de moeilijk benoembare restcategorie 'andere' te beperken. De voorlopige resultaten leren dat dit deels gerealiseerd is. In sommige gevallen is de restcategorie fors teruggedrongen, in andere is dat eerder beperkt het geval. Nochtans blijkt de reden hiervoor niet zozeer te liggen in de opbouw van Ginger maar veeleer in het fout registreren.
Een andere wezenlijke verbetering die in Ginger werd ingebouwd, is de uitbreiding van de categorieën en de verwerkingsmogelijkheden in het Interne Data-scherm. Dit scherm dient om ook niet-preventieve activiteiten die niet in het activiteitenblad horen, zoals het volgen van studiedagen of interne teamvergadering, te kunnen invoeren en verwerken. Door deze aanpassing kan de gebruiker voor jaarverslagen e.d. beter gebruik maken van de uitgebreide functies van het Interne Data-scherm, terwijl de naar VAD geëxporteerde preventieactiviteiten van een zuiverder kwaliteit zijn. Als we de evolutie bekijken van het aantal activiteiten dat na kwaliteitscontrole door VAD uit de databank werden gehaald, dan zien we dat dat niet wezenlijk verschilt van de voorgaande periodes. Toch blijkt dat de uitval relatief minder te wijten is aan een foutieve registratie van interne data. De hoofdreden voor de uitval is dat tal van activiteiten uit de periode voor 2003 of reeds van het jaar 2004 mee werden geëxporteerd.

5.2.2. Bespreking van de categorieën

Alhoewel de aanpassingen in de Ginger 9-versie al enige beterschap opleverden, blijven enkele oude knelpunten bestaan. De inspanningen om de registrators hierover te sensibiliseren (o.m. via nieuwsbrieven en vormingen) zullen worden aangehouden, temeer daar dit op een aantal vlakken vruchten leek af te werpen. Toch mag het effect daarvan niet overschat worden. Ondanks herhaalde aandacht via deze kanalen blijven sommige knelpunten hardnekkig standhouden, zoals het hoge aandeel 'andere' in de welzijnssector en het te hoge aandeel van cliëntsystemen in de overheidssector. Bovendien is er wegens de jarenlange participatie van de meeste Gingeraars nog amper vraag naar Gingervormingen. Voor de meesten biedt het aanbod niets nieuws.

In de sector arbeid gebeurde de invulling van de variabele 'type' in het verleden verre van optimaal. Dat kwam omdat er te veel combinatiemogelijkheden van bedrijfsgrootte, sub-sector en type waren opgenomen. In de Ginger 9-versie werd dit sterk gereduceerd tot de combinatie bedrijfsgrootte-type, waarbij deze laatste beperkt bleef tot 2 categorieën (profit en social profit) bij de detailsector privaat. Deze aanpassingen resulteren in een meer volledige registratie. Relatief meer activiteiten zijn nu volledig ingevuld voor de variabele 'type'.

Goed nieuws valt ook te melden voor de resultaten in de gezondheidssector en in de vrijetijds- en cultuursector. In beide sectoren blijft het aandeel van de detailsector 'andere' beduidend lager dan ten tijde van de Ginger 7-versie. Toch is een te groot optimisme niet op zijn plaats. Immers, in vergelijking met 2002 stijgen de percentages voor de categorie 'andere' weer licht.

Dat geldt gelukkig niet voor de welzijnssector: daar is na de beduidende terugval van de detailsector 'andere' vorig jaar, een nieuwe lichte daling merkbaar. Toch blijft een aandeel van 28,7% voor 'andere' te hoog. Zeker omdat het in hoofdzaak om verkeerde registraties gaat.

Sinds 2001 werd de communicatie tussen VAD en de Gingerregistrators verbeterd door het versturen van een halfjaarlijkse nieuwsbrief, waarin inhoudelijke aandachtspunten bij het registreren en ontwikkelingen op technisch en inhoudelijk vlak worden toegelicht. Dat werd ook in 2003 voortgezet. In juni en december 2003 werd een nieuwsbrief aan alle gekende registrators en nieuwe geïnteresseerden gestuurd (zie bijlagen).

5.3. TERUGKOPPELING NAAR DE VOOROPGESTELDE DOELSTELLINGEN

Een terugkoppeling van de voorliggende resultaten naar de vooropgestelde doelstellingen levert voor het jaar 2003 volgend resultaat op.

- **Zicht krijgen op de gevoerde preventieve activiteiten in de verschillende sectoren en op de verschillende niveaus.**
  Zoals in hoofdstuk 1 reeds aangehaald heeft de vierde groep registrators, CLB-medewerkers, definitief afgehaakt. Deze groep werkte via een getrapt systeem waarbij de CLB-centra hun data aan een provinciale registrator doorgaven. Deze laatste voerde de data in Ginger in en gaf ze aan VAD door. De feedback vanuit VAD (monitoringrapport, resultaten, vormingen, …) volgde de omgekeerde weg, maar raakte blijkbaar zelden tot in de CLB-centra. Dat gaf een negatief kosten-baten-plaatje voor de CLB-centra, zoals bleek uit een interne evaluatie. De centra besteedden een deel van hun kostbare tijd aan het invullen van de fiches, maar zagen niets terug van het resultaat. De centra waren dan ook niet langer geneigd om aan de registratie deel te nemen.
  Voor monitoring is het wegvallen van een groep relevante registrators uiteraard een spijtige zaak. Maar de kwaliteit van monitoring hangt ook een stuk af van de consistente deelname van de groepen en in die zin is de duidelijkheid over het definitieve afhaken een pluspunt. Immers, als we de laatste jaren bekijken, zien we dat de deelname van deze groep zeer wispelturig verliep: deelname in 2000 en 2002 maar niet in het tussenliggende jaar 2001. Bovendien fluctueerde bij deelname het aantal geëxporteerde activiteiten zeer sterk. Zo leverden de CLB-registrators in 2000 902 activiteiten aan, in 2002 waren dat er nog slechts 434. In 2002 kwam de helft dan nog uit 1 provincie terwijl een andere provincie er amper 28 aanleverde. In die zin houden we door het wegvallen van de CLB-groep 3 stabielere groepen over: lokale, regionale en Vlaamse registrators.

- **Het doorzichtig maken van verschillende kanalen en actoren van preventie.**
  Door het afhaken van de groep CLB-medewerkers daalt het aantal deelnemende registrators licht. In 2002 werd voor het eerst de kaap van 70 bereikt, nu daalt het aantal naar 67. In 2002 namen opmerkelijk minder lokale actoren deel. Reorganisaties en personeelswissels liggen daar ten dele aan de basis, maar naar de niet-deelname van preventiewerkers uit 5 verschillende gemeenten is het gissen. De voor eind 2004 geplande Gingerevaluatie zal allicht meer duidelijkheid scheppen over de redenen. Naar deze groep toe zullen extra inspanningen worden gedaan om hen weer te laten aansluiten bij de jaarlijkse Gingerregistratie.
  Het aantal regionale preventiewerkers steeg opmerkelijk. Het gaat zo goed als uitsluitend om CGG-preventiewerkers. De groep CGG-preventiewerkers vergrootte in tussentijd en er was zo goed als geen uitval in deze groep in 2003.

- **Het detecteren van noden en hiaten.**
  De onderwijssector blijft de dominante sector, maar minder manifest als in voorgaande jaren. Er zijn blijkbaar eerste aanzetten om traditioneel minder bereikte sectoren meer te betrekken in preventie. Ten eerste worden de meeste sectoren goed bereikt via intersectorale samenwerking. Ten tweede zien we het aandeel van 'moeilijkere' sectoren als arbeid stijgen. Behalve politie en justitie, dat conform het VAD-concept 'Lokaal alcohol- en drugbeleid - Schakel jezelf in' veel sterker via intersectorale weg verloopt, vinden in elke sector meerdere honderden preventieactiviteiten plaats.
  Voorts zien we ook dat er meer aandacht gaat naar minder evidente detailsectoren, zoals de kleinere onderwijsvormen (KSO, BuSO, deeltijds secundair onderwijs), hoger onderwijs, ouderverenigingen, justitieel welzijnswerk en de bijzondere jeugdzorg. De uitbreiding van de groep CGG-preventiewerkers kan hiervoor de verklaring aanreiken. Nieuwe CGG-preventiewerkers blijken meer te focussen op klassieke detailsectoren (o.a. onderwijs) waardoor de meer ervaren collega's zich kunnen richten op nieuwe preventiepistes.
  Aangaande de in het verleden vermelde noden en hiaten is er alleszins veel beterschap te merken. Enkel de samenwerking met huisartsen kende in 2003 een opmerkelijke terugval, zodat dit misschien weer als aandachtspunt kan worden weerhouden.

- **Het ontwikkelen van een beleidsinstrument dat binnen de eigen organisatie bruikbaar is voor het vastleggen van prioriteiten.**
  De geleidelijke verbeteringen in de Ginger-versies leidden tot een algemene verhoging van de gebruiksvriendelijkheid en de toepassingsmogelijkheden. Door de sinds 2000 georganiseerde VAD-vormingen over verwerkingsmogelijkheden op dienstniveau kunnen de Gingerregistrators meer analysegericht werken met de resultaten, wat het mogelijk maakt om deze binnen de eigen organisatie meer beleidsgericht te gebruiken. Op basis van de feedback die VAD hierover ontvangt, kan gesteld worden dat de Gingerresultaten steeds meer (én beter) gebruikt worden voor jaarverslagen, interne rapporten en dergelijke. In de toekomst zal blijvend aandacht worden besteed aan het gebruiken van de resultaten om organisatorische doelstellingen te evalueren.

- **De ontwikkeling van een evaluatie-instrument.**
  Zoals reeds gesteld, werd beslist om in Ginger 9 geen evaluatiescherm te integreren. Toch kreeg deze doelstelling de nodige aandacht. Zo werd in het VAD-evaluatiecahier een hoofdstuk gewijd aan de mogelijkheden die Ginger biedt in het kader van evaluatie. Voorts wordt aan de registrators nog steeds de mogelijkheid aangeboden vorming te volgen over de mogelijkheden inzake verwerking van de eigen Gingerdata, waarbij voldoende aandacht zal worden besteed aan het verwerken in functie van het evalueren van vooropgestelde doelstellingen.

document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 76

- **Het uitwisselen van gegevens.**
  Sinds 2000 biedt VAD de provinciale preventiecoördinatoren de mogelijkheid om de Gingerresultaten op provinciaal niveau te krijgen. Hierdoor kunnen de registrators hun eigen resultaten vergelijken met die van een kleiner en vertrouwder (werk)gebied. Deze strategische keuze biedt de mogelijkheid om vanuit de provinciale preventieplatforms verdere stappen te zetten in het uitwisselen van gegevens. Ook in de toekomst zal VAD aan de provinciale preventiecoördinatoren de nodige begeleiding en ondersteuning bieden om binnen kleinere regio's tot uitwisseling en afstemming tussen de registrators te komen.
  Bovendien bieden de VAD-vormingen betreffende de verwerkingsmogelijkheden een goede basis om de verwerkte resultaten samen te brengen.

Aan alle deelnemers aan de Gingerregistratie 2003 een welgemeend woord van dank omdat zij er mee voor zorgden dat het voorliggende monitoringrapport verwezenlijkt kon worden. Hopelijk mag VAD ook in de komende jaren hun deelname verwelkomen. Van de registrators die er even niet bij waren, zeker de lokale preventieactoren, hopen we dat zij volgend jaar weer deelnemen.

document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 77

Bijlagen

document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 78

Bijlage 1: CATEGORISERING

De inbreng van activiteiten in Ginger berust op een hiërarchische opbouw van het programma. Eerst moeten in de desbetreffende tabbladen de nodige gegevens over de organisatie, suborganisatie en contactpersoon ingevoerd worden. Deze dienen enkel om het databestand voor de gebruiker overzichtelijk en gebruiksvriendelijk te maken. Gegevens uit deze tabbladen worden niet naar VAD geëxporteerd.
Eens men de eerste drie bladen heeft ingevuld of geselecteerd, kunnen in het activiteitenblad de activiteiten ingevoerd worden. Allereerst dient een persoonlijke omschrijving van de activiteit gegeven te worden.
Voorts dienen de sector, detailsector en het type gekozen te worden uit de in Ginger vervatte standaardcategorieën. Voor de sector zijn er acht opties: arbeid, politie/justitie, onderwijs, vrijetijd en cultuur, welzijn, gezondheid, overheid en intersectorale samenwerking. De keuze van de sector bepaalt de keuzemogelijkheden voor de detailsector en deze bepaalt op zijn beurt de opties voor de keuze van het type.
Per activiteit dient ook de doelgroep aangegeven te worden. Indien enkel professionele preventiewerkers bereikt werden, wordt 'preventiewerkers' gekozen. Indien dit niet het geval is, is er keuze uit drie categorieën: bestuursniveau, cliëntsysteem en intermediairen. Een combinatie van deze drie is ook mogelijk.
Vervolgens dient de soort activiteit aangegeven te worden. Hierbij is er keuze uit drie mogelijkheden: vorming, overleg of consult/advies. Op basis van deze keuze worden de keuzemogelijkheden voor de detailsector bepaald. Er kunnen tot zeven detailactiviteiten gekozen worden.
De registrator kan nog aangeven of het om een interne activiteit gaat of niet. Interne activiteiten worden niet in dit monitoringrapport opgenomen.

Om het voor de niet-registrator niet te abstract te houden, wordt een aantal casussen verder toegelicht. Aan de hand van drie mogelijke voorbeelden wordt de Gingerregistratie inhoud gegeven, aangevuld met wat nuttige informatie.

Voorbeeld 1: In de aanloop naar de eindejaarsperiode organiseert jeugdhuis 't Groot Verschot een preventieweek onder het motto 'Mag het een beetje minder zijn?'. Eén van de activiteiten is een groepsdebat met de jongeren op 18 december 2003 over middelengebruik tijdens de feesten. Jij wordt gevraagd als moderator om het debat wat te sturen en er preventieve accenten in te leggen (o.a. wijzen op mogelijke risico's).

Deze casus wordt, in Ginger ingevuld:

Omschrijving	Debat 'Mag het een beetje minder zijn?'(JH Groot Verschot)
Datum	18/12/03
Sector	Vrijetijds- en cultuursector
Detailsector	Jeugdwerk
Type	Jeugdhuiswerk
Doelgroep	Cliëntsysteem
Soort	Vorming
Detailsoort	Attitude/informatie

Jeugdhuizen vallen in Ginger onder de sector vrijetijd en cultuur en onder de detailsector jeugdwerk. Daarin vind je als type het jeugdhuiswerk. Aangezien de activiteit naar de jongeren is gericht, wordt deze gescoord als cliëntsysteem. Cliëntsystemen staan als het ware aan het eind van het proces. Zij vormen de uiteindelijke doelgroep van een preventieactie of -activiteit. Als soort activiteit wordt vorming geregistreerd, omdat de activiteit erop gericht is de jongeren iets bij te brengen. Onder deze soort wordt attitude/informatie als detailactiviteit gekozen. In de handleiding van Ginger wordt dit omschreven als het interactief met een groep proberen zicht te krijgen op vaardigheden die nodig zijn om te handelen. Dit is niet hetzelfde als de detailactiviteit vaardigheden (training) die gekenmerkt wordt door het inoefenen van bepaalde vaardigheden. Bij attitude/informatie worden deze niet ingeoefend, het is eerder sensibiliserend bedoeld.

Voorbeeld 2: Op 10 juni 2003 vindt het tweemaandelijkse gemeentelijke drugpreventieplatform plaats. Doel van dit platform is afstemming te vinden tussen de verschillende preventieactoren in de desbetreffende gemeente. Op de bijeenkomst van 10 juni komen drie zaken aan bod: kennismaking met de nieuwe gemeentelijke preventiewerker, evaluatie drugpreventieweek en afstemming op het terrein. Volgende actoren zijn aanwezig: de gemeentelijke preventiewerker, de regionale CGG-preventiewerker, een CAW-medewerker, twee jeugdhuisverantwoordelijken, twee vertegenwoordigers van het interscholenoverleg, de commissaris van de lokale politie, de schepen van welzijn en jij (registrator).

Deze casus wordt, in Ginger ingevuld:

Omschrijving	Gemeentelijk drugpreventieplatform
Datum	10/06/2003
Sector	Intersectorale samenwerking
Detailsector	1. Overheid
	2. Gezondheid
	3. Welzijn
	4. Vrijetijds- en cultuursector
	5. Onderwijs
	6. Politie/justitie
Type	-
Doelgroep	1. Bestuursniveau
	2. Intermediairen
Soort	Overleg
Detailsoort	1. Introductie/kennismaking
	2. Evaluatie
	3. Uitwisseling/afstemming

Als er meerdere sectoren aan een activiteit deelnemen, wordt intersectorale samenwerking de keuze voor de variabele 'sector'. In dit voorbeeld nemen maar liefst zes sectoren deel. Zij worden elk ingevoerd bij de variabele 'detailsector'. De gemeentelijke preventiewerker en de schepen zijn vertegenwoordigers van de overheid, de CGG-preventiewerker hoort bij de gezondheidssector, de

CAW-medewerker situeert zich in de sector welzijn, de jeugdhuisverantwoordelijken komen uit de vrijetijds- en cultuursector, de vertegenwoordigers uit het interscholenoverleg uiteraard uit de onderwijssector en de commissaris valt onder politie/justitie. Het zou kunnen dat de registrator zelf uit een andere sector komt (in dit voorbeeld blijft enkel arbeid over), maar dat doet niet terzake. Als registrator moet je jezelf immers niet mee in beeld nemen. Bij intersectorale samenwerking wordt geen type ingevoerd.
Twee categorieën van doelgroepen zijn aanwezig. De jeugdhuisverantwoordelijken, politiecommissaris, schepen en mogelijk ook de vertegenwoordigers van het interscholenoverleg (als ze tot de directie behoren) behoren tot het bestuursniveau. Al de andere aanwezigen zitten in de hoedanigheid van intermediair of preventiewerker. De categorie ‘preventiewerkers’ wordt enkel geregistreerd als er uitsluitend professionele preventiewerkers op een activiteit aanwezig zijn. Als dat niet het geval is, zoals in dit voorbeeld, worden de preventiewerkers herbenoemd als intermediairen.
Als soort activiteit geldt hier overleg. Gezien de behandelde agendapunten spreken de detailactiviteiten voor zich.

Voorbeeld 3: Basisschool De Zon is van plan om preventieactiviteiten aan bod te laten komen in de klassen. Een interne werkgroep van onderwijzers, kleuterleiders en directie werd hiervoor in het leven geroepen. Jij (de registrator) wordt op de werkgroepbijeenkomst van 24 april 2003 uitgenodigd om jouw mening te geven over de mogelijkheden om preventie te voeren in het basisonderwijs.

Deze casus wordt, in Ginger ingevuld:

Omschrijving	Advies preventiepakket basisschool (BS De Zon)
Datum	24/04/03
Sector	Onderwijs
Detailsector	Basisonderwijs
Type	1. Lager onderwijs
	2. Kleuteronderwijs
Doelgroep	1. Bestuursniveau
	2. Intermediairen
Soort	Consult/advies
Detailsoort	Consulting

Sector en detailsector zijn voor de hand liggend. Onder de detailsector basisonderwijs heb je drie opties voor het type: kleuteronderwijs, lager onderwijs en buitengewoon lager onderwijs. In dit voorbeeld zijn de eerste twee van toepassing. Aangezien zowel de directie als het pedagogisch team vertegenwoordigd zijn, worden bestuursniveau en intermediairen als doelgroep gekozen. De registrator wordt duidelijk gevraagd voor zijn adviserende rol, vandaar de keuze voor consult/advies als soort activiteit. Als detailactiviteit wordt consulting geregistreerd. In de Gingerhandleiding wordt deze categorie omschreven als het verstrekken van advies n.a.v. een bepaalde activiteit. Bij detailactiviteit staat ook adviesgesprek als keuze vermeld, maar dit is van toepassing als dit plaatsvindt zonder voorgaand initiatief of contact.

Bijlage 2: nieuwsbrief zomer 2003

Brussel, 26 juni 2003

Ginger-nieuwsbrief juni 2003

Beste,

De zomervakantie komt eraan, dus is het tijd voor een nieuwe Ginger-nieuwsbrief.

1. **Monitoringrapport 2002**

Bij deze nieuwsbrief vind je het Gingermonitoringrapport 2002. In totaal leverden 70 registrators 5.273 geregistreerde preventieactiviteiten aan. Welk monitoringresultaat dat oplevert, kan je zelf lezen in het rapport want Gingerregistrators krijgen een gratis exemplaar toegestuurd. Veel leesplezier!

2. **Export van Gingergegevens**

De deadline van de Gingerexport voor het eerste semester komt langzaam dichterbij (15 juli). Voorzie in de planning van de volgende weken de nodige ruimte om te registreren. Wie met vragen of problemen zit, of een verlenging van het gebruiksrecht nodig heeft, kan mij bellen op 02/423.03.58. Ik ben in verlof van 5 tot en met 29 juli, maar een lijst met codes om het gebruik te verlengen zal op het secretariaat liggen.

3. **Overblijvende aandachtspunt bij de registratie**

Tijdens het schrijven van het monitoringrapport blijken nog enkele ‘pijnpunten’ in de kwaliteit van de registratie stand te houden. Daarom volgend overzichtje dat je best bij de hand neemt als je gaat Gingeren.

- **Kies niet te gauw voor de categorie ‘andere’ als detailsector!** Dit geldt vooral voor de sector welzijn, maar ook in de sectoren gezondheid en vrijetijd en cultuur is het percentage ‘andere’ nog vrij hoog. Bekijk eerst of je toch niet een benoemde detailsector kan vinden. De keuze aan categorieën is in Ginger 9 nog groter dan voorheen. Uit analyses van de geëxporteerde registratiedata blijkt dat vaak een activiteit onder detailsector ‘andere’ wordt geplaatst terwijl er een volledig passende categorie voorhanden is.
- Bij preventieactiviteiten in de sector arbeid en detailsector ‘privaat’ moet je bij type naast de keuze tussen profit en social profit ook de organisatiegrootte aangeven. Vergeet niet voor de tweede keuze eerst een veld open

te klikken met behulp van het (♿ –icoontje. Als je dit niet doet, veegt de tweede keuze de eerste keuze uit de databank.

- Alhoewel er verbetering merkbaar is, worden in de overheidssector nog te veel preventie-activiteiten met cliëntsystemen geregistreerd die daar niet thuishoren. Enkele voorbeelden: een stand op een preventiebeurs hoort vermoedelijk eerder thuis bij intersectorale samenwerking en detailsector 'algemene bevolking'; deelname aan een preventieraad zal vermoedelijk meestal eerder onder intersectorale samenwerking passen en hoe dan ook eerder de doelgroepen bestuursniveau en intermediairen bereiken; een vorming over alcohol en drugs voor overheidspersoneel dient onder de sector arbeid geregistreerd te worden.

Als gouden tip geldt: neem best eerst de Gingerhandleiding nog eens door en overloop de verschillende categorieën alvorens aan de registratie te beginnen.

4. Ginger in het evaluatiecahier

In het najaar verschijnt bij VAD een cahier over evaluatie. Daarin is een hoofdstuk opgenomen over hoe je Ginger, binnen zijn mogelijkheden én beperkingen, kan gebruiken als ondersteunend instrument voor evaluatiedoeleinden. In het verlengde van deze publicatie zal de vormingsmodule over het gebruik van de eigen Gingerdata worden aangepast en extra gepromoot (zie ook volgend hoofdstuk).

5. Vormingsmodules

Volgende vormingsmodules blijven bestaan:

- voorstelling van het Gingerprogramma, voor nieuwe registrators of registrators die een opfrissing kunnen gebruiken
- casusdagen, om aan de hand van herkenbare casussen te oefenen in uniforme registratie
- voorstelling van provinciale Gingerresultaten, om een verfijnder zicht te krijgen op het preventiebeeld in de eigen provincie
- gebruik van de eigen Gingerdata, voor wie meer wil halen uit de eigen registratiedata.

Geïnteresseerden kunnen zich wenden tot de provinciale preventiecoördinator of tot mij. Heb je bijkomende vragen, wil je iets meedelen,... aarzel dan niet om me te contacteren.

Een zonnige zomer toegewenst. Vriendelijke groeten,

Johan Rosiers
VAD
johan.rosiers@vad.be

Bijlage 3: nieuwsbrief winter 2003

Brussel, 16 december 2003

Ginger-nieuwsbrief december 2003

Beste,

Eindejaar schuift dichterbij. Tijd dus voor de tweede Ginger-nieuwsbrief van het jaar.

1. **Export van Gingergegevens**

De deadline van de Gingerexport voor het tweede semester komt serieus dichterbij (15 januari 2004). Voor wie nog geen data exporteerde voor het eerste semester van 2003, gelieve meteen alle data door te sturen. Voorzie in de planning de nodige ruimte om te registreren. Wie met vragen zit of een verlenging van het gebruiksrecht nodig heeft, kan mij bellen (ben wel afwezig tussen 23/12 en 02/01).

2. **Voornaamste aandachtspunten bij de registratie**

Neem best de handleiding erbij als je gaat registreren. Voorts nog deze belangrijke aandachtspunten:

- Kies niet te gauw voor ‘andere’ als detailsector! Dit geldt vooral voor de sectoren welzijn, gezondheid en vrijetijd/cultuur. Bekijk eerst of er geen passende detailsector is.
- Bij preventieactiviteiten in de sector arbeid en detailsector ‘privaat’ moet je bij type naast de keuze tussen profit en social profit ook de organisatiegrootte aangeven. Vergeet niet voor de tweede keuze eerst een veld open te klikken met behulp van het (♿)-icoontje.
- In de overheidssector worden nog te veel preventieactiviteiten met cliëntsystemen geregistreerd die daar niet thuishoren. Deelname aan een preventieraad kan bvb. eerder onder intersectorale samenwerking thuishoren. Een vorming over alcohol en drugs voor overheidspersoneel dient onder de sector arbeid geregistreerd te worden.

3. **2004: een bijzonder Gingerjaar**

In 2004 zal het Gingerjaar er iets anders uitzien. Drie bijkomende activiteiten zijn gepland:

- naast het Gingerrapport 2003 zal een publicatie worden uitgewerkt met

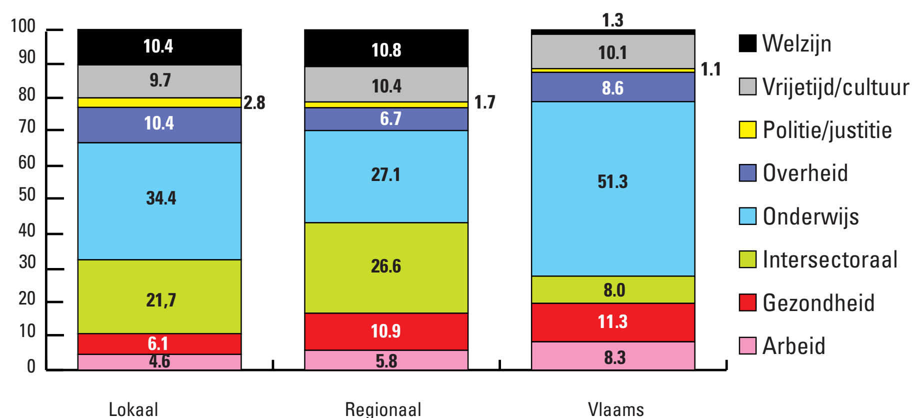
daarin een overzicht van het preventiewerk van de laatste 5 jaren. Trends en evoluties in de monitoringresultaten 1999-2004 zullen aangegeven en geduid worden.
- een grondige evaluatie van Ginger wordt uitgevoerd, waarin bij de registrators naar realisatie van doelstellingen, nuttigheid, gebruiksgemak, leesbaarheid, bruikbaarheid e.d. wordt gepolst.
- bij een selecte groep Gingerregistrators zal de betrouwbaarheid en validiteit van het meetinstrument nagegaan worden.

Deze activiteiten zijn bedoeld om het programma desgevallend te verbeteren en Ginger nog beter te kunnen afstellen op de verwachtingen van de gebruikers.

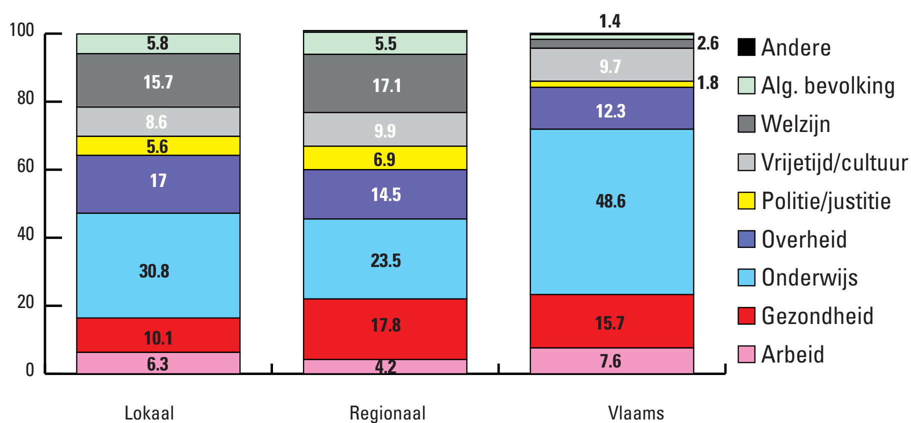
Voorts wens ik je alvast een leuk en knus eindejaar toe. Vriendelijke groeten,

Johan Rosiers
02/423.03.58

Bijlage 4: grafieken in kleur

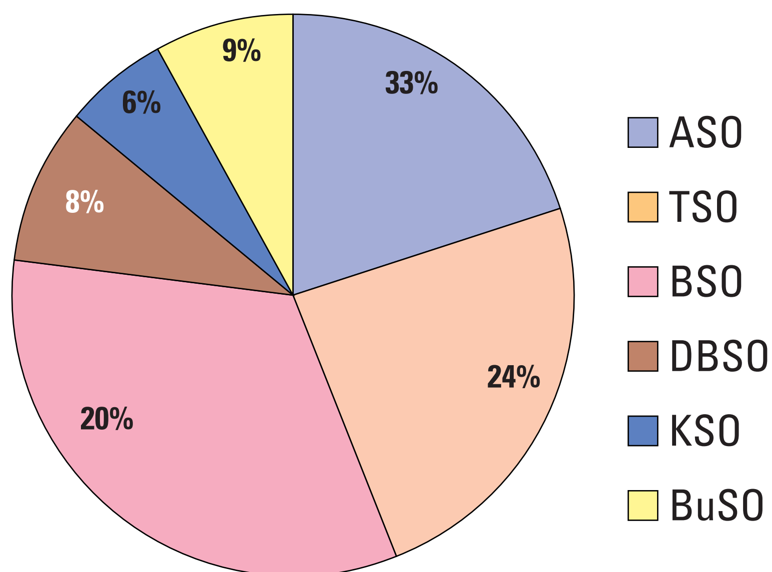

Grafiek 6: aandeel activiteiten per sector per registratorgroep (zie pag. 19)

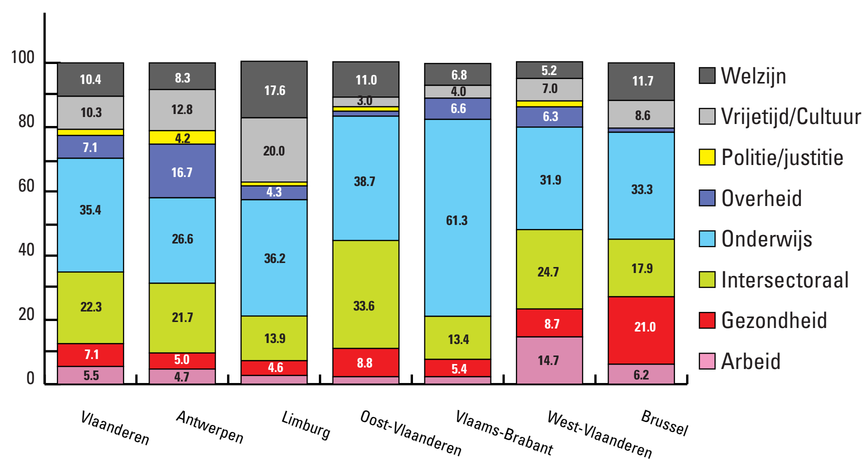

Grafiek 7: aandeel activiteiten per sector, uitgezuiverd voor intersectorale samenwerking, per registratorgroep (zie pag. 21)

document ginger 2004 13-07-2004 08:47 Pagina 88

Grafiek 11: proportionele verdeling van de activiteiten over de verschillende onderwijsvormen in het secundair onderwijs (zie pag. 31)

Grafiek: interprovinciale vergelijking (zie pag. 71)